ԱՒԵՏԱՓԵԼ

ՈՒՄՈՒՐ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER,** American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒՆՎԱՐ 15, 1910. Եհ 3

﴿ اوه‌داپر هفته‌لق غزته — درسعادته بابیل هاوسده — مدیر مسئول ـ صمویئل ق٠ هاروتیونیان ﴾

ԳԻՐԱՔ

Մեհեդկայ 40 Ղրչ٠
Ամերիկա իշուն 2 Տօլ٠
Ինկլիզերբա ,, 8 Շիլին
Մէմ٠ սահըկ ,, 10 Ֆրնգ٠

Էլտեն Նուսխէսի 40 փր٠

Իլանաթ գըյմէթլէրի միւ'թէհիլ

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ԷՐՄԷՆԻՃԷ
ՎԷ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒԹԱՒԸՆ ԻԼԻ ԹԻՒՐՔՃԷ
ՀԱՅՏԱԿԱՐԳ ՂԱԶԷԹԱ
Միւ'էլլիֆլէր Հ٠ Մ٠ Ալէն
Հ٠ Ս٠ Պարնըմ
Յ٠ Կ٠ Գրիգորեան
Մ٠ Մինասեան
Պայպըր Հասուս ,
Տէր ի Սա'ատէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER

A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S. BARNUM
H. K. KRIKORIAN
M, MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10

Single Copy 40 Paras

Advertising rates on application

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

1910

21 բեռլէբէ հավէ

Մուճաասալը $3\frac{1}{2}$ *զուբուչ, մուխթասարը* 60 *վարա տըր։ Հասըլաթը Շարգ էյթամխանէսինէ թախսիս օլունմըչ տըր։ Գու բուզնամէ* 332 *սահիճէտէն 'իպարէթ օլուպ, հէր ճինատէն վէ սինատէն վէ սընճաան օլանլարա վէ հէր հալ ու քէյֆիյէթէ միւնասիպ վէ միճիթա տիր։ Բուզնամէյէ միւթէ'ալլըգ մա'լիւմաթատան մա'տա այրըճա գըսմ֊լարը հավի տիր, վէ 1. 'Իլմ ի ախլագա, 2. Ցամիկեալարա, 3. Սիւ"անամէյէ, 4. Սըհհէթէ, 5. Գատընլարա տա"իր մէա"էլէլէրէ, 6. Հէքիմլիյէ, 7. Զրա'աթա, 8. Թարիխ, 9. Ֆէնոյ, 10. Սէնա֊եի'է, 11. Քիմիագէթէ, 12. Թէրճէմէ ի ա'ռվալա, 13. Միւթէնէվվի'աթա, 14. Լէթա"իֆէ տա"իր մա'լիւմաթ պուլունտըղը կիպի, միւքեաֆաթը* 6 *մէա"էլէլէր վէ ի'լանլար տախի մէվճուտ տըր։ Անճաղ պիզիմ նիզամը ապօնէլէրիմիզէ քեաֆի օլաճաղ մըզտարտա թա'մ' էտիմէ օլաղընտան, թիւրքէնմէզ֊ալն միւչթէրիլէրին սաթըն ալմաղա միւսաբա'աթ էյլէմէլէրի թալէպ օլունուր։* 10

ԹԱՐԻԽ Ի 'ԱՍՐԸՄԸՉՏԱՆ ՄԻԼԼԻ ՊԻՐ ՍԱՀԻՖԷ

Մուճարրիրի

ՅԱԿՈՓ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

Ախիրլէն վէֆաթ էթմիչ օլան Վանան Վ. Տէր֊Մինասեանըն թէրճէմէ ի հալինի վէ տէվր ի չէպա֊պէթինատէքի ահվալ իւէ տէվր ի իսթիպտատաքի հարէքէթ ը խուսուսիյէսինի նահըզ թէքէպպիւ֊'աթ տըր։ Ֆիյ"աթը 30 *վարա տըր։ Մէրքէզ ի ֆիրուխթը Պապ ը 'Ալի ճատէսինատ Պիւպիւլեան Լեւոն էֆէնտինին իտարէխանէսինատ տիր։*

ԹԻՒՃԱՐԻՑԷ

1910 Յնվ. 2/15

Լիրա 100 ղրչ٠տան

Շէհէր գանթար	ղրչ٠
Թրիէսթէ	108
Բուս	–
Գոհվէ 100 օգ٠	$6\text{-}7\frac{1}{5}$ լր٠

Փէրնճ չուվալը	ղրչ٠
Մըսըը	88–93
Բանկօն	108
Ճափօն	140–155
Բիլօն	Ֆր٠ $48\frac{1}{2}$

Կաշ չիֆթ թէհն٠	ղ٠
Բուս, փիւյամըզիչմն	28

Թէֆթիխ	օգդա	ղրչ٠
Էնգլաբէ, եօղ٠		$17\frac{1}{2}$–18

Եէն	օգդա	ղրչ٠
Անատօ٠ ղըրմա		$7\frac{1}{4}$–$7\frac{1}{2}$
Փամֆ٠ Հալէպ	օգ٠	$8\frac{1}{4}$
Սատանա		8–$8\frac{1}{4}$
Ամֆիօն	օգդա	ղրչ٠
Գարահիսար		
Մալաթեա		

Պո֊ղոյ	օգդա	վրյ٠
Անատօլու	սէրթ	53–54
»	Բ٠	$51\frac{1}{2}$–52

Ոն	չուվալ	ղրչ٠
Գըրմա սիրմնճի		94–98
Վարնա		92–96
Մարսիլիա		88–98

Ամֆօ	օգդա	վր٠
Անատօլու	Ալա	–
«	Ս٠	–
Թունա	քիլէ	$16\frac{1}{4}$–$16\frac{1}{2}$
Ֆասուլիա	100	օգդա
Սէլանիք		230–235
Թրապզօն		190–195

Նեհուշ	օգդա	վր٠
Պալըքէսիր		65
Պիզա		77–78
Սուրիա		65–66

Սուսամ	օգդա	վր
Մէրսին		112.

ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,

ՅԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ՛ՒՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՂՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՅՈՒՆՎԱՐ 15, 1910. Ն՝ 3

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԱՐ

ԹԷՔՔԷՐԻՒՐ ԷՄԱՑԷՆ ԹԷՃԷՍՍԻՒՏ
(Ց. Գ. Գ.)

ԹԻՊԷԹ Պուտտավիլէրի Պուտտանըն 'ալէտաէվամ թէճէսիւտ էթախչինէ ի'թիդաա էտէրլէր։ Անլէրին ի'թիդաաընճա Պուտտավի քիլիսէլէրինին պաշ քահինի օլան Տալէյ-լամատա Պուտտա թէճէսիւտ էթմիչ օլուպ, օ վէֆաթ էթախչինէ թամամ օ վազթտա տօղմուշ օլան տիկէր պիր չօճուգտա Պուտտա թէքըրարէն թէճէսիւտ էտէր։ Պու սէպէպտէն Տալէյ-լամա վէֆաթ էտէր էթմէզ տէրհալ օ կիւնտէ տօղմուշ օլան չօճուգլարընն իսմլէրինի թօփլայըպ Զին իմփէրաթօրընըն բէամի եա լէվհասը էօնիւնտէ անլէրէ գուր'ա աթարագ Պուտտանըն հազիգաթէն օնլարըն հանկըսընտա թէճէսիւտ էթմիչ իախչինի թա'ևին էտէրլէր։ Անտէն սօնրա պու չօճուգ Տալէյ-լամա թէամխչէ օլուհնարագ էհալի անա 'լպատէթ էտէրլէր։ Օնուն վէֆաթընտա 'այնի մա'ամէլէ տէվամ էտէր։ Պիչարէ էհալի կէօրիւնմէզ օլան Պուտտանըն կէօրիւնիւբ հուզուրընը տա՛իմա արալարընտա կէօրմէպ իսթէչիպ, պու արզուլարընը թէքէրրիւր էտէն թէճէսիւտ իւէ իդնա' էթմէպ իսթէրլէր։

Պու արզու սալթ Թիպէթի Պուտտավիլէրէ միւնհասըր տէչիլ տիր։ Ձիւմլէ տինլէր տախի թէքէրրիւր էտէն թէճէսիւտէ եա'նի տէվամը իհամա թալիպ տիրլէր։ Աաէմլէր կէօրիւնմէզ օլան Ալլահը կէօրիւնիւբ պիր սուրէթաէ կէօրմէպ իւէ տինի հայաթա տէվամ էտէ պիլիրլէր։ Իկէր աաէմ Ալլահը միւճէսսէմ պիր սանէմատ եա բէամատ իզհար էթմէպ իսթէր իսէ, օ սանէմ եա բէամի պագը գալաճագ օլան տայանըգլը պիր քէրէսթէյտէն եափար, եախօտ տա՛իմա եէնիսինի եափըպ հէր նէալին խայալը էօնիւնտէ օնու հրճգ էտէր։ Իկէր Ալլահըն իհամը պիր քիթապտա միւճէսսէմ օլաճագ իսէ օ քիթապը հրճգ էտիպ նէալտէն նէալէ պիլա թաղևիր թէրք էտէրլէր։ Իկէր Ալլահ պիր նէպի եա էվլիյա աղրը իւէ քէնտի իրատէթինի քէշֆ էտէր տեչիւ ինանըրլարսա, մուճթագա էնպիյա վէ էվլիյա զիւմրէսի նէքտիկէրինի լայէնգաթի' թա'գիպ էթմէլի տիր։ Իկէր Ալլահ պու տիւնեատա պա'զը վէքիւլէր ելիյէ քէնտինի քէշֆ ու պէյան էտէճէք իսէ, պու վէքիւլէր սիւսիւէսի (կէրճաաոր եա փափա) տա՛իմա տաէմլէր արասընտա պուլունմալը տըր։

Պու թապի'ի տիր։ Զիրա տին Ալլահըն խաթըրլէրի իւէ տէչիլ, անճագ տօղրուտան Ալլահ իւէ միւլագաթ էթմէք տիր։ Ալլահ հէր նէ եօլ իւէ քէնտինի քէշֆ ու պէյանա միւրատ էթմիչ իսէ օ եօլ տէվամլը վէ պագը օլմալը տըր։ Ո իհամ, օ իզհար եա իպգա էտիլէն պիր սուրէթաէ օլմալը, եա տա էկէր իպգա էտիլմէյճէճէք նէվ'տէն իսէ թէքէրրիւր էթմէլի տիր։ Զէվալ պուլան, էօլէն իհամ քեամիլ իհամ օլամազ։

Լաքին իպգա էտիլէն իհամատա վէ թէքէրրիւր էտէն թէճէսիւտէ աաէմլէր տա՛իմա միւչքիլէ տիւչիւօրլար։ Իհամ իպգա էտիլմէք իչիւն օ եա կրանէթ կիպի սէրթ վէ ալթուն կիպի տէհրլէրէ մէյտան օգուլան 'անասըրտան մա'մուլ սանէմլէր վէ լէվհալար իւէղրինէ հէքք էտիլմէլի, եա տա տէհրլէրճէ միւտաէթ նէալտէն նէալէ ինթիգալ էտպիլէճէք քիթապլարտա գայտ էտիլմէլի տիր։ Լաքին 'ալէտաէվամ նէմա պուլունուպ թէրագզը էտէն նէվ'ի պէնի պէյէրլին անվալընա տա՛իմա մուճթագզ կէչէճէք իհամ նէ լէվհալարա հէքք, նէ քիթապլարա գայտ էտիլէպիլիր։ Զիրա զէման միւրուրըյլա աաէմ պէօյիւր իհամ քիւչիւք գալըր։ Լէվհալար վէ թիրչէ-

լէր իւղերինէ Ալլահ հադդընտա նէ գատար եիւքսէք հադիգաթլար, վէ ինսանըն հայաթ ը բուհանիյէսինէ տա՞իր նէ գատար պէօյիւք գավա՛իտ վէ տիւսթուրլար գայտ էթսէ, օ հադիգաթլար վէ օ տիւսթուրլար մուխլադա գայտ օլունտուգլարը ՚ասրընն վէ մուհիթին անվալը իլէ մահտուտ օլաճադ վէ կէլէճէք ՚ասրլարըն ատէմլէրինին միւթէրադդը ահվալընա օնլարը թաթպիդ էթմէք միւշքիլ օլաճադ տըր։

Թէքէրրիւր էտէն թէճէսսիւտ տախի պու միւշքիլի տէգ՚ էտէմէզ։ Թէճէսսիւտիւն թէքէրրիւրիւննիւ մէ՚մուլ էթմէք հէր պիր թէճէսսիւտիւն մահտուտ վէ նագըս օլտուդունը ֆարզ էտէր։ Ցէմէք օլուր քի Ալլահ պիւթիւն նէվ՚ի պէչերին հայաթ ը տինիյէսինի իլանիհայէ իրշատ էտէճէք պիր էսաս եա մէսլէք կէօսթէրէմէյէճէյինտէն քէնտիհինին տէվամ իւղրէ թէճէսսիւտ էթմէսի լազըմ կէլիր։ Վագա՛տ Ալլահ ՚ալէտէվամ նէմա պուլան ինսան ճինսի իլէ ՚ալէտտէվամ միւլագաթ էթմէք իչիւն ՚ալէտտէվամ քէնտիհինի անա քէչֆ ու պէչան էթմէլի տիր։ Լաքին պէչէրիյէթին պու տինի հայաթընը հէր պիր սաֆհէսինտէ իրշատ էտէպիլմէք իչիւն պիր էսաս վէ ՚ումումի իլհամըն լուզումը տա պէտիհի տիր։

Տիկէր թարաֆտան չու տա սահիհ տիր քի ինսան ճինսինին տինի թարիխինտէ իլհամը պիր սաղէմ եա քիթապա բագթ էթմէք, եախօտ թէճէսսիւտիւ թէքքար էթմէք պապընտա օլան ճիւմլէ թէչէպպիւսլէր պօչա չըգմըչ տըրլար։ Քիթապ իլհամընը սօն միյար սայանլար եա Մուգատտէս Քիթապ սայտըգլարը թահրիրաթը հէր կէօնէ թէչնիգիտաթ վէ մու՚ախէզաթա ֆա՚իդ թուհմուչլար, վէ պու էֆքեարլարընտա մուխալիֆ օլան հէր թէչէպպիւսէ իճպար իլէ մուգավէմէթ էթմիչլէր, եա տա թէնգիտաթա միւսա՚ատ էտէրէք Քիթապ իլհամընտան վազ կէչմիչլէր տիր։ Քէզալիք թէճէսսիւտ էտէն մուգատտէսլէր սիւսիլէսինէ ինանանալար պու սիւսիլէ իչինտէ իլհամա եագըչմայան, էն ՚ատի խալգտան տահա էտնա էվսաֆա մալիք չօդ ֆէրսլէր կէօրէրէք տիւչար ը չիւպհէ օլմուչլար։ Թիպէթլիլէրին Տալէյ-Լամալարընտա նիչէլէր իլքինտէ քէմալ ը էմինիյէթլէ ինթիխապ օլունմըչ օլմալարընա բաղմէն էն մէգմում ախլագ սահիպլի քիմսէլէր պուլունմըչլար, վէ հաթթա նիհայէթ ի՚տամա հիւքմ օլունմըչլար տըր։ Փափալար զիւմրէսինտէ վէ քհահինլէր սընֆընտա կոչէ զինճիրինէ հագարէթ կէթիրէն ֆէրսլէր էքսիք պուլունմամըչ տըրլար։

Խրիսթիյանլըդըն իլհամը պու նօգթա ի նազարտան միւթալա՛ա էտիլտիքտէ կէօրիւլէճէք տիր քի, անըն իտտի՚ասընճա իլհամ պիր սանէմ եա Քիթապտա տէյիլ պիր զաթտա միւնքէչիֆ օլմուչ տըր, վէ պու զաթտաքի իլհամ պիր թէճէսսիւտ օլմազլա պէրապէր թէքէրրիւր էթմէյէն պիր թէճէսսիւտ տիր։

Խրիսթիյանլըդ Քիւթիւպ ի Մուգ.է ՚ատտ օլընան քիթապլարը միւլհէմ սայար իսէ տէ, ասլ Ալլահընն իլհամընը եա՛նի կէօրիւնմէզ օլան Ալլահընն միւճէսսէմ իզհարընը Քհիթապտա տէյիլ Քրիստոստա իրա՞է էտէր։ «Ալլահ զէմանը դատիմտէ նիչէ դրի՚ալար վէ թարզլարտա բէյզամպէրլէր վասըթասըյլէ[քիթապլար վասըթասըյլէ տէյիլ, զաթլար վասըթասըյլա]էճտատտա սէօյլէմիչ օլարագ, պու սօն կիւնլէրտէ տախի ... Օզլու իլէ [պիր քիթապ իլէ եա Ինճիլ իլէ տէյիլ, Օզլու իլէ] պիրչէ սէօյլէտիւ» Ք. Մու. պու իլհամընն միւլհէմ գայտը տըր. Ինճիլ Քրիստոստա վուդու՚ պուլան թէճէսսիւտիւն միւլհէմ գայտը տըր։ Ալլահ Քրիստոստա թէճէսսիւտ էյլէտի։ Վէ պու թէճէսսիւտ թէքէրրիւր էթմէզ։ Վէ նի՞չիւն։

Զիւնքի Բհիթհէհէմէ տօզուպ, Նազարէթտէ պէօյիւյէն վէ արզ ը Ֆիլիսթինին հէր թարաֆընտա էյլիւք էտէրէք տօլաչըզ պէչարէթի թէպչիր էտէն, վէ նիհայէթ Գողգոթհատա սալպ օլունուպ իչիւնճիւ կիւնտէ էմվաթտան զըյամ էտէն Ցիսուստա Ալլահը էօյլէ միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ միւնքէչիֆ կէօրիւր իզ քի, օ՝ նէվ՚ի պէնի պէչերին հէր տէհիրտէ վէ մէտէնիյէթին հէր պիր տէրէճէսինտէ պուլունան սընֆլարըն ահվալինէ վէ հայաթը ինանիյէնին հէր պիր սաֆհէսինէ միւթազրդ, վէ թէրագզընըն հէր մէնզիլինէ մուվաֆֆըդ պիր իլհամ իրա՞է էտէր։ Օ Ալլահը ատէմլէրին կիւնահլարընը ՚աֆվ էթմէք իչիւն թէնէզզիւլ էտէն վէ ատէմի սէվէն Ալլահ տէյիւ թէրսիմ էտէր։ Ալլահըն ՚աֆվ էթմէսի ատէմի էյի էթմէք իչիւն չալըշմագտան ՚իպարէթ տիր. սէվմէսի իսէ ուզագտան ուզաղա օնու պէչէնմէսի տէյիլ, անճագ օնուն իլէ չախսի ՚ալագտատա պուլունմասը տէմէք տիր։ Ալլահ հէր ատէմի էյի էտէրէք օնտա Րուհու իլէ սաքին օլմազա չալըշան պիր Ալլահ տըր։ Իմտի Ցիսուստա Ալլահը պու սուրէթէլ կէօրէն քիմսէ պու կէօրտիւյիւ հադիգաթա սրագ իլէ իման էտէրսէ, Ալլահ հէմ օնու թահթհիր էտէր հէմ տէ օնուն իլէ չախսի ՚ալագայա կիրէր։ Ալլահ ատէմ իլէ պիլա վասըթա վէ տօզրուտտան միւլագաթ էտէր, զիրա Ցիսուսըն թա՚լիմ էթտիյինէ կէօրէ, Ալլահ քէնտի քէնտինին միյանճըսը տիր։ Իմտի Ալլահըն չու նէվ՚ իզհարը, կէօրիւնմէզ օլան Ալլահըն պու նէվ՚ կէօրիւնիւչիւ էօյլէ պիր թէճէս-

սիւա տիր քի , օնտա քիւչիւք վէ պէօյիւք , գէնկին վէ ֆագիր , 'ալիմ վէ ճահիլ , 1ինճի վէ 20ինճի 'ասրըն ատէմլերի հայաթ ը տինիյէլերի իչին քեամիլ վէ քեաֆի պիր միյար պուլուրլար : Օնտա հէր նէվ' սէն'աթ վէ 'իլմ ի հադիգի, հէր նէվ' սիյասի եա ֆէննի թէչքիլաթ պիլամանի'է նէմա պուլա պիլիր :

Ֆրիստոսըն գուհուրընտան սօնրա ատէմ եէնի պիր թէճէսիւտէ միւհթաճ տեյիլ տիր , գիրա օնուն սայէսինտէ Ալլահ հէր ատէմտէ սաքին օլապիլիր : Թէճէսիւտ պէչերիյէթտէ իճրա օլունան պիր էմր ի վաղը' օլուր : Եէնի եէնի իլհամլարա վէ չէրի'աթ ճիւմլէլերինէ իհթիյաճ գալմազ , գիրա հէր ատէմ Ալլահ իլէ միւլագաթ էտիպ , պու թէնվիր օլունմըշ չահսիյէթլէ իրատէթ Ուլլահը քէչֆ էտէպիլիր : Ֆրիստոստաքի թէճէսիւտ պիւթիւն պէչերիյէթի հէր 'ասրտա իրչատ էտէն պիր գուվվէթ օլուր : Շու հալտէ Ֆրիստոստա օլան թէճէսիւտ թէքէրրիւր էթմէյէպ , իլէլեպէտ պագը օլան պիր թէճէսիւտ տիր :

Իմտի պու Զաթ ը Ճէլիլին վէլատէթի միւնասիպէթիյէ պու քեամիլ թէճէսիւտիւ գիքր էտէր իքէն , պու թէքէրրիւր էթմէյէն թէճէսիւտէ պիզէ միւնքէչիֆ օլան Ալլահը կէօրիւպ օնուն իլէ չահսի 'ալադայա կիրէլիմ , վէ Ալլահ քէնտի քէնտինի պիզէ չահսէն քէչֆ էտիպ պիզատ տահի թէճէսիւտիւն միւպարէք նէթիճէսինի հասըլ էյլէսին :

ՄՈՒԽԹԻՐԵԼԷՐ

Մէլաթ Եօրթոտոքս. Գահր ը Մուհիթ ի Աթլասինէն օ պիր թարաֆընտան կէլէն Միլատ եօրթուսը մէվսիմի խապէրլերի նէվ' ու մահիյէթճէ թիճարէթէ 'ա'իտ իսէլէր ատ, Մ. Ամէրիգանըն չիմիքի անվալը իգթիսատիյէսինի ճալիպ ի տիգգաթ պիր սուբէթտէ իզհար ու պէյան էտէրլէր: Վարիտ օլան թէլէկրաֆլար՝ մէմլէքէթին թարիխինտէ իլկու Միլատ եօրթուսը մէվսիմի ֆաատար ուղուրլը պիր մէվսիմին միսալը կէօրիւլմէմիշ օլտըղընը կէօսթէրմէքտէ տիրլէր: Օթօմօպիլ թիճարէթի խասսէթէն բէվճուլը օլմուշ իսէ տէ, տահա մա'նաատար պիր վագը'ա չուտը քի պու սէնէ պու մէվսիմտէ մէմալիք ի էճնէպիյէտ մուգիմ տօսթ վէ ազրապալարա 12 միլեօն Ինկիլիզ լիրասը գէյմէթինտէ հէտիյէլեր կէօնտէրիլմիշ տիր : Նիւ-եօրգ փօսթմաստէր՝ 1909ատա 1908տէքինտէն 0/044 նիսպէթինտէ գիյատ ագչէ հավալէնամէսի կէօնտէրմիշ օլտըղը հալտէ՝ Ամէրիգա էքսփրէս գումհանեասը տահի պու սէնէքի նագլիյաթըն կէչէն սէնէքինէ նիսպէթէն 0/088 գիյատէ օլմուշ իտիյինի իճապար էթմէքտէ տիր: 1909 Դեկտ. 1ատէն պէրու էճնէպի մէմլէքէթլերինէ կէօնտէրիլէն 485,150 հավալէլէրին միւթէվասըթ հիսապէ հէր պիրիսի 5 Ինկիլ. լիրասը գէյմէթինտէ պուլունան 69,289ը Իթալիայա կէօնտէրիլմիշ տիր: Իթալեանլար ճիւմլէթէն բէնճպէլերէտէն 'իպարէթ օլտըղընտան, պու չէյ 'ամէլէնին պա'իս ի մէճմունիյէթ հալընը իսպաթ ու իբա'է էտէր: Նէ--եօրք Իվընիկ Փօսթըն պէյանընճա Նիւ-եօրգ Թիճարէթ Էվէլերինտէն 12սի քէնտի մէ"մուրլէրինէ պիր սէնէլիք, պիր չօգ Թաճիրլեր 6 այլըգ մա'աշլարընը վէ եիւզլէրճէ Թաճիրլեր տա-խի սէնէլիք մա'աշլարընըն %10ընա միւսավի պիր միւքաճաթ վէրմէք նիյէթինտէ տիրլեր:

Տիկէր չայանը տիգգաթ պիր խուսուս զրա'աթ տա'իրէսինի Միլատ եօրթուսը չէնկիքէրինին իճրասը իչին պէչ միլեօն հէր տէմ Թազէ չամ վէ սա'իր ազաճլարըն քէսիլիպ սաթըլմըշ իտիյինի պիւտիրմէսի տիր: Սէլվէյչըն Արմի վէ սա'իր խայրխահանէ չիրքէթլէր Թարաֆընտան Միլատ եօրթուսընը եէթիչէպիւտիքլերի պինէրճէ ֆալիրլեր իլէ պէտագաթլար իչին պիւթիւն սէնէնին էն մէս'ուտ կիւնիւ հալինէ կէթիրմէք խուսուսընտա իճրա էտիլէն ճէլիլ իչի վաճ ու Թաճսիլէ չըգըշաագ, ուղուն պիր պէնտա հազմամըզ իճապ էտէր: Լաքին Բեթլեհէմ Եըլտըզընըն պիւյիմ տիւնեա ուճուղըմըզըն ֆէվգինտէ հալա քէմալ ը չա'չա'ա իլէ լէմ'ան էթմէքտէ իտիյինի խապաթ իչին քեաֆի տէրէճէ չէյլեր սէօյլէնմիշ տիր :

Հ. Մ. Ա.

Պէյն էլ Ֆիլէ է'անէ ֆօֆոֆծը. Ատանա վագը'ա ի միւ"էլիմէսի իւզերինէ Տէրիսա'ատէթտէ Պէյնէլմիլէլ է'անէ գօմիսիօնընըն Թէչքիլի փէք պէօյիւք պիր իսապէթ օլմուշ տըր : Պու գօմիսիօն 25 ա'զատան 'իպարէթ օլուպ, Տալիսիյէ նագըրը անտէ ա'զա պուլունմըշ վէ պագը ա'զալար 8 էճնէպի , 14 էրմինի , 2 էրմ. Փրօթէսթանտան իպարէթ տիրլեր : Պու միհմէրէմ հէյ'էթ տէրճալ իչէ պալայըզ է'անէ ճէմ'ի վէ Թէվզի'ի իչին էն միւսիպ Թէտպիրլեր էթթիխազընա սա'յ էյլէմիշլեր տիր : Պու Թէտպիրլերին նէթիճէսի օլարագ , գօմիսիօն Ամէրիգա մերքէզի հիւքիւմէթինտէն Տէրիսա'ատէթ սեֆիրի Թէվասսուլթըյա 25,000 տօլար (5,000 Ինկ. լիրասը), Նիւ Եօրգտաքի Բրիճըզն Հէրալտ զազէթասը մա'րիֆէթիյէ 5,000 տօլար (1,000 Ինկ. լիր.) կէթիրթմիշլեր տիր : Քէզալիք միւթէնէվվի' մէնպա'լարտան 15,000 'Օսմ. լիրասը Թօփլամըշլար :

Պունտան մա'տա գօմիսիօնըն բէ"իսի Մր. Փիթէ Եվրօփա վէ Ամէրիգատան մու'այէնէ մահալլեր վէ

մագսէլէր իչիւն կէօնտէրիլէն 10,000 Օամ. լիրա-սը կիւնէ գօմիսիօնըն մա'րիֆէթիյլէ մագսէլէրինէ սարֆ օլունմըշ ոլը։ Քէզա Պէյրութաքի Ամերի-գան Գըրմըզը խաչ մէրքէզի վէ սա'իր մէնսա'լա-տան վէրիլէն 17,000 Օամ. լիրա ի'անէ տախի պու գօմիսիօն վասըթասըյլէ Թէվզի' էտիլմիշ տիր, Պու մէրքէզի գօմիսիօն ի'անէ Թէվզի' էտիլէճէք մէր-քէզլէրտէ մուխթէլիֆ միլլէթ էֆրատընտան վէ մուգթէֆիր զէվաթտան 'իպարէթ մահալլի ի'անէ գօմիսիօնլարը Թէյքիլ էտէրէք, ի'անէլէրի անլէրին եէտիյէ Թէվզի' էյլէմիշլէր տիր։ Վէ Թէվզի' իչին-տէ գուլլանըլան քիմսէլէրին սայքի ճիւմլէսի տէ պու իշտէ մա'ա ալմայարագ չալըշմըշլար ոլը։ Պու մէրքէզի գօմիսիօնըն նէզտ ի հիւքիւմէթտէ նուֆուզ վէ Թէ'սիրի փէք 'ազիմ օլտուղընտան ֆէլաքէթզէտէկեանըն Թէվֆին ի ահվալը իչիւն հէր նէ զէման հիւքիւմէթէ միւրաճա'աթ էթմիշլէրսէ, տա'իմա ճիտիյէթլէ գապուլ օլունմըշլար վէ Թէք-լիֆլէրի 'ալէլէքսէր մէվզը' ի իճրայա գօնուլմուշ ոլըլար։ Պու հէյ'էթ ի միւհիմէրէմմէնին էվրօփա վէ Ամերիգա խայրխահանընըն քամիլ էմնիյէթինի ճէլպ ու տա'վէթ էյլէտիյի անլէրին միւրաճա'աթ-լարընա պէօյլէ սէհավէթլէ իճապէթ էթմէլէրինի-տէն միւսթէսնա ոլը։ Կէրէք մէրքէզի գօմիսիօն, կէրէք մահալլի գօմիսիօնլար ի'անէլէրի միլլէթ վէ մէզհէպ ֆարգընա պագմայարագ պիթարաֆ պիր սուրէթտէ վէ էն միւնասիպ Թարզտա Թէվզի' էթ-մէյէ սա'յ էյլէմիշլէր տիր։ Վէ ֆէլաքէթզէտէկեա-նըն պէօյիւք զըսմը էրմէնի միլլէթինէ 'ա'իտ օլ-ոլըղը իչիւն, հէյ'էթ ի մէզքիւրէ փէք միւնասէպէթ իւզրէ մուխապէրաթըն պէօյիւք զըսմընը էրմէնի փաթրիգխանէսինին Թէվասուլըյա իճրա էթմիշ-լէր տիր։ Վէլհասըլ քէմալ ը էմնիյէթլէ տէնիլէպի-լիր քի, Թիւրքիատա չիմախյէտէք պէօյիւք միգեաս-տա Թէվզի' էտիլէն ի'անէլէր արասընտա էն զիյա-տէ պիթարաֆանէ վէ էն ազ մէսարիֆլէ Թէվզի' էտիլէն ի'անէ պու պէյնէլմիլէլ ի'անէ գօմիսիօնը եէտիյէ Թէվզի' էտիլէն Ատանա ի'անէսի օլմուշ ոլը։

Նաֆի'ա Նազըրէլինօ էֆէ'նի. Նաֆի'ա Նազըրը Հալլաճեան էֆ.նին պու իւչ պուշուղ այ զարֆընը-տա քէնտի մէ'մուրիյէթինճէ իճրա էթտիյի իսլա-հաթա տա'իր Թանէն չայան ը տիգգաթ պիր պէնտ նէզր էյլէմիշ տիր։ Նազարէթ ի մէզքիւրէնին իչի հօլլար, էլէքթրիգ իչլէրի, իրվա վէ իսգա 'ամէլի-յաթը, նէհրլէրտէ Թաթհիրաթ վէ սէտտլէր ինշասը, չէհր խարիճլէրինտէ վէ չէհր իչլէրինտէ Թրամվէյ-լէր ինշասը, լիմանլար, չմէնսուբֆէլէր վէ էմսալի Թէչէպպիւսաթա միւսա'ատէ վէրմէքտէն 'իպարէթ տիր։ Շիմտիյէտէք պու կիպի Թէչէպպիւսաթա պուլունանլար չարթլարընը քէնտիլէր վէրիրլէր ի-տի։ Հալլաճեան էֆ. մէ'մուրիյէթէ կէչէլի պուննը Թէպտիլ էտէրէք, հիւքիւմէթ 'ամէլիյաթ ը մուխ-Թէլիֆ իչիւն քէնտիսի պիրէր չարթնամէ Թան-զիմ էյլէմիշ տիր, չէօյլէ քի պիր Թէքլիֆ վուգու-'ընտա օ Թէքլիֆ հիւքիւմէթին չարթնամէսինէ Թաթպիգ էտիլէճէք տիր։ Սալթ հօլլարա 'ա'իտ 7-8 չարթնամէլէր Թէտարիք էտիլմիշ, վէ անլէր Ֆրան-սըզճա վէ Թիւրքճէ օլարագ այրը այրը Թապ' է-տիլմիշ տիր։ Թանէն Հալլաճեան էֆ,նին պու տա-"իրէտէ կէօրտիւյիւ իչի Թագտիր էթտիքտէն սօնրա, չու հօլտա իտարէ ի քէլամ էյլէմիշ տիր, «Նա-ֆի'ա նազարէթինին մուհթագամ պիր հալէ գալպ ու իֆքրազ էտիլտիյինի կէօսթէրէն պու վէտա'իդ իւչ պուշուղ այլըգ պիր հիմմէթին մահ-սուլ ը սէմէրաթը օլտըղը ճիհէթլէ անտէն էվվել զայիպ էտիլէն զէմանլարա աճըմամագ էլտէն կէչ-մէյօր։ Պազգա տա'իրէլէրտէ նի'չիւն իչ կէօրիւլմէ-յօր տէյիւ չիքտայէթ էթմէյէլիմ, նի'չիւն չալըշըլ-մայօր տէյիւ մու'ախէզէ էտէլիմ։»

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՑԱԹ

ՍԷՄԱ Վ.Է ՋԷՄԻՆԻՆ ԻԶՏԻՎԱՃԸ

«Վ է պէն . . . եէնի Երուսաղէմի, զէվճի իչիւն հազըրլանմըշ օլարագ, . . . սէմատան էն-մէքտէ կէօրտիւմ.» Վահ. 21. 2։

Շա'իր Հըրպըրթ կիւզէլ պիր կիւնիւ «Զէմինի լէ սէմանըն նիքահ կիւնիւ» տէյիւ թա'րիֆ էթ-միշ տիր։ Զանն էտէրիմ պու թա'րիֆ վահի քի-թապընտա պուլունան պու ֆըգրայա՞տախի թաթ-պիգ էտիլէպիլիր։ Ցովհաննէսին պու վահիտէ կէօր-տիւյիւ չու իտի քի, սէմա զէմինին իհթիյաճաթը-նա ույտուրըլմագտա իտի։ «Սէմատան էնմէքտէ» թա'պիրի իլէ հագիգաթ ը հալտէ պու անլաշըլմալը ոլը։ Պիզէ գալտա, պիզ պունըն 'աքսինի մէ'մուլ էտէճէք իտիք։ Վէ «Զէմինի հօգարը հավայա չըգ-մագտա, վէ նիհայէթ սէմավի ճէլալըն փարլագը-ղընտա զայպ օլմագտա կէօրտիւմ» տէյէճէք իտիք։ Հէփ տինլէր սէմանըն զէմին էլէ պիրլէշմէսինի ա-րամըշլար իսէ տէ, անը էքսէրիյա սէմանըն աշաղը էնմէսինտէ տէյիւ, անճագ զէմինին սէմատան հու-տուլմասընտա արամըշլար ոլը։ Անլէր չէօյլէ տէր-լէր, «Սիզ եէնի Երուսաղէմին աշաղը, սիզ կէլմէ-սինի մէ'մուլ էթմէլի տէյիւսինիզ, անճագ սիզ քէն-տինիզի եէնի Երուսաղէմէ ույտուրմալըսընըզ։» Պիզէ տա'իմա Սալահըտտին իսթիգպալա հազըրլան-մամըզ էմր օլունուր, վէ ֆիլվագը' պու էմր իտա-

րէ ի 'աթիզէյէ մախսուա օլան պիր էմր տիր։ Լաքին իտարէ ի ձէտիէնին փարօլասը պուննուն 'աքսի օլարագ «Սիզէ եէր հաղըրլամաղա կիտիյօրըմ» քէ-լամը տըր։ Պիզիմ էօլիւմ հագդընտա օլան գօրդու վէ տէհլիլէրիմիզին նըսաֆը լազըմ օլան թէտարի-քեաթըն պիզիմ թարաֆըմըզտան էտիմէք կերեք իտիյի ի'թիգատընտան իլէրի կէլիր։ Ինսան Ալլահը իսթիգպալա հաղըրլանըը իսկ, Ալլահըն տախի միւ-սաւի տէրէճէտէ լինսանը իսթիգպալա հաղըրլանտը-ղը թէսաւվուրը ֆիքրիմիզէ պիլէ կէլմէզ։ Իսթիգ-պալըմըզըն ա'լա վէ ճէլիլ օլմասը քեաֆի տէյիլ տիր. օլ ճէլալ պիզէ սէմաւտան էնմիչ օլմալը տըր։ Եէնի երուսաղէմին պիզէ աչաղը «էնմէսի» կերեք տիր։ «Կէլինին զէվճի իչիւն միւզէյէէն օլաղը կի-պի, սէմա տախի պիզէ պիր իղտիվաճ եիւզիւյիւ իլէ կէլմէլի տիր։ Պէնիմ արզուլարըմ իգնա' էտիլ-մէլի տիր։ Զօգ արզուլարըմ վար քի պուրատա աս-լա իգնա' էտիէմմիչէր տիր, պէլքի տէ հիչ պիր արզու ասլ քէնտինիչանկեահրնա վասլ օլմամըշտը՝» տերսէք հանըլմայըզ։ Կէօզ հէր նէ գատար կիւզել կէօրսէ, խայալ անտէն կիւզէլինի բէմամ էտէպիլիր։ Գուլագ նէ գատար լաթիֆ մագամլար իչիմէտ, ֆիքը անլերատն կիւզէլինի տիւչիւնիւբ։ Էլիմիզ քէնտի իչէրինի նէ գատար միւքէմմէլ եափսա, մուխլագա օ իչէրտէ գուսուր պուլունուր։ Այագ-լարըմըզ հէր նէ կէօնէ զէվգ ու սէֆայը թա'գիպ էթմէսէ, օ սէֆալար պիր սա'աթտան զիյատէ տէ-վամ էթմէզլէր։ Պունլարըն ճիւմլէսինին գուսուրը չուրատա տըր քի, արզուլար ասլ իղտիվաճ էտէ-ճէք բէֆիդլէրինի պուլամամըշլար տըր։ Հէլէ գալգ քէնտի ասլ էչինի տահա հիչ պուլամամըշ'տըր։ Պու զէմինտէ հանկի գալգ մուհապպէթէ տօյմուշ տըր։ Նէ չօգ իղտիվաճ եիւզիւքլերի հէման նիքեահ սա-պահընտա գըրըլմըշլար տըր։ Մուհապպէթին 'էօմր նիհայէթինէտէք տէվամ էտէճէյինէ տա'իր վէրիլմիչ վա'ալար նէ'րէտէ տիր։ Մուհապպէթին թէզա-յիւա էթմէզ իսթիհնէ տա'իր էտիլէն մէտհու սէ-նալար նէ'րէտէ գալտը։ Անըն զա'իլ օլմայաճագ պիր թաճը (պոռ) օլմասը խայալլարը նէ'րէտէ գալտը։ Գալգ արզուլարը քէնտի տիւյիւն կիւնիւնիւբ տա-հա պուլամամըշ տըրլար։

Եա՛ Ռաբպ, պէնիմ ճանըմ սէնսիզ քեամիլ օ-լամազ։ Սէնին հուզուրընտան մահրում օլտըղըմտա տիւնեա նիմէթլէրինտէն տէ տօյմայօրում. պիլ'աքս անլերտէն մահրում օլույօրըմ։ Եգէր պաղչէսի պիզէ անճագ եարըմ էլմա թագտիմ էթմիչ տիր։ Զէմինի պէնալար հիչ պիր զէման իքմալ էտիլմէ-միչ տիր։ Անըն էն էյի պինալարընտա տա'իմա պիր էքսիք թաչ վար։ Պու տիւնեա ասլ եէրինի պուլ-մամըշ չէյլէր, թէմամ օլմամըշ մագամլար, իսթիւ էօրթիւլմէմիչ մէսքէնլէր, դուվվետէն ֆի'իլէ կել-մէմիչ արզուլար իլէ տօլու տըր։ Հէմի պունլարըն թէքմիլ օլմուշ օլմասընը կէօրմէյէ հասրէթ չէքե-րիմ, է՛յ Ալլահըմ։ Պունլարտան զիյատէ միւքեմէլ պինալար մէվճուա իտիյինի պիլիրիմ, լաքին անլեր տէ զէմինտէ պուլունմազլար, հալպու քի պէնիմ վաճանըմ զէմին տիր, Իմտի եէնի պինալար եափ-մադտան իսէ, պունլարը թէքմիլ էթմէյի թէրճիհ էտէրիմ։ Սէնին երուսաղէմին աչաղը կէլսին. ա-չաղը կէլսին. վէ զէմինիյի իքմալ էթսին։ Էքսիք օլան թաչը եէրինէ գօյսուն, Սէն քէնտին պիզգաթ աչաղը կէլ։ Էսքի մէրտիվէնէ եէնի պիր պասամադ 'իլավէ էթ։ Պիզիմ վագթըյլէ սերսերի կէզտիյիմիզ կիւնիւ թէնվիր էյլէ։ Պիզիմ վագթըյլէ 'աճիզ պու-լունտըղըմըզ իչի մուվաֆֆագ գըլ։ Գալէմ վէ ֆըր-չայը էլիմիզտէն պրագտըղըմըզ եէրտէն պա'լայա-րագ բէմամ իքմալ էյլէ։ Զօգ քիմսելէր «Էսքի տիւնեա խիթամ պուլտու» տէյէրէք սէվինիրլէր, լաքին պէն "«Էսքի տիւնեա թէմամ օլտու» տէմէք-լէ իպթիհաճ էթմէք իսթէրիմ։ Վէ էսքի տիւնեա անճագ պէնիմ արզուլարըմըն հագիգի իղտիվաճ կիւնիւնեատ թէմամ օլուր։

Շ. Մաթհիսըն

ՖԷՆՆԻՑԱԹ

ՂԸՏԱ

(Մ. Մ'նաեան)

1.

Վիւճուտ ը լինսանիյէ միւնասիպ ղըտա թէտա-րիքի մէս'էլէսի էն պէօյիւք էհէմմիյէթի հա'իզ օլ-մուշ տըր, վէ հա'իզ օլաճագ տըր։ Շու սօն իւչ բուզ' 'ասր միւտտէթինտէ իչպու մէս'էլէ էթրա-ֆընտա էվրօպա վէ Ամէրիգատա զայէթ տագիդ թէճրիպէլէր իճրա օլունմըշ, վէ 'ամէլի դըյմէթ-տար սէմմերելէր էլէ կէչիրիլմիշ տիր։ Իչպու ֆէն-նի նէթիճէ վէ սէմմերելէր տէլալէթիյլէ, էլ-եէվմ հէր կիւնքի թա'ամլարըմըզտան հէր պիրինին մուղազզի գըյմէթինի թագտիր էտէ պիլիրիզ, ղըտայա մախսուս իչպու գըյմէթլերի անլերին նագտի գըյմէթլերի իլէ մուգայսէ էտէ-պիլիր, վէ պու վէճհլէ էօյլէ պիր թա'ամլար ճէտ-վէլի թանզիմ էտէ պիլիրիզ քի պու ղըտալար գըյ-մէթճէ սա'իր մէ"քիւլաթտան տահա ուճուզ օլ-մաղլէ պէրաբէր, վիւճուտէ 'այնի մըգտարտա վէ հաթթա տահա զիյատէ պիլէ ղըտա վէրէ պիլիրլէր։ Իչթէ պիր թագըմ պէնալէր իլէ ղըտա մէ"սէլէսի 'իլմի հըգգ իւա սըհհէ, վէ 'իլմի իգթիտատա նօգթա ի նագարըընտան թէտագիդ ու միւթալա'ա օլունաճագ տըր։

Վիւճուատ ը ինսանի չօգ տէֆ'ա պուխար իլէ միւթէհարրիք պիր մաքինայա պէնզէտիլիր : Պիր մաքինա իլէ վիւճուատ ը ինսանի արասընտա պիրիպիրլէրինէ պէնզէյէն վէ պէնզէմէյէն ճինէթլերի թէտռիճ էտէլիմ :

Պիր մաքինա անճագ սարֆ ը գուվվէթ էթմէքլէ հարկէթէ էտիպ իլէյէ պիլիր : Պի 'այնիի վիւճուատ ը ինսանի տախի անճագ սարֆ ը գուվվէթ սայէսինտէ հարկէթէ էտիպ իլէյէ պիլիր : Վիւճուատմըզըն հէր հանկի պիր ա'զասընը տէփրէթտիյիմիզ հէր տէֆ'ատա , տիւչիւնիւպ հիսս էթտիյիմիզ հէր տէֆ'ատա , գալպիմիզին վուրտուղը հախօտ ագճիյէլէրիմիզին թէնէֆֆիւս էթտիյի հէր տէֆ'ատա , վիւճուատմըզըն իճրա էթտիյի պիլճիմլէ հարէքէթ վէ ֆիսիօլօճիքի 'ամէլիյաթ զէմանընտա գուվվէթ սարֆ ու իսթիհլաք էտիլիր : Վիւճուատմըզ մուգապիլ մըգտարտա էն ճիւզ'ի պիր հարէքէթ հախօտ իչ իճրասընա պիր մաքինա գատար ղայր ի մուգթէտիր միր : Մաքինա՝ գուլլանտըղը գուվվէթի եագաճագլարտան իսթիհսալ էտէր : Քէզալիք վիւճուատ ը ինսանի տախի գուլլանտըղը գուվվէթ վէ հէրարէթի եագաճագտան ալըր : Օտուն վէ մա'տէն քէօմիւրիւ մաքինանընը եագաճագլարը օլտըղը կիպի , թա'ամ տախի վիւճուատ ը ինսանինէն եագաճագը տըր : Եագաճագը հէրարէթ վէ գուվվէթէ թահվիլ էթմէք՝ ճինէթինտէն մաքինա վէ վիւճուատ ը ինսանի արասընտա պէօյիւք պիր միւչահէտէթ վար տըր : Մէ"քիւլաթ վիւճուատ ը ինսանիտէ պիր թաղըմ քիմեէվի թէհավվիւլաթա օղրայարագ հավի օլտըգլարը մախֆի հէրարէթի խարիճէ իխրաճ էտէրլեր , նիթէքիմ եագաճագ տախի մաքինանընը իչինտէ թէհավվիւլաթա տիւչար օլուր , հավատաքի միւվէլլիտ իւլհումուզէնինէ թէ"սիրիյէ եանարագ իչինտէքի մախֆի հէրարէթ վէ գուվվէթի տըչարը վէրիր :

Լաքին պուրատտա միւչահէտէթլեր խիթամ պուլարագ միւչահիհ օլմայանլար պաչլար: Վիւճուատ ը ինսանի քէնտի քէնտինի ինչա , թա'միր վէ իտարէ էտէր քի պու չէյ հէր հանկի պիր մաքինա իչիւն 'ատէթա պիր իմքեանսըզլըգ տըր: Մաքինա ի'մալընա մախսուս մատտէլէր՝ օլ մաքինանընը իչինտէ եագաճագ մագամընտա գուլլանըլան մատտէլէրտէն պիւսպիւթիւն ֆարգը օլտըգլարը հալտէ , վիւճուատ ը ինսանի եափըսը վէ թա'միրի իչիւն գուլլանըլան մատտէլէր իսկ եագաճագ մագամընտա գուլլանըլան մատտէլէր իլէ պիր տիրլեր : Իփրանմըշ, մէճալսըզ զէրրէյէրինէ տա"իմի պիր ճէրէյանը նէֆէս , թէր վէ սիտիք մագամընտա 'ալէտտէվամ վիւճուատտէն տըչարը չըգար վէ վիւճուատըն էթ վէ քէմիյինտէն էքսիլէն պիւթիւն պու մատտէլէրինէ էրինի ղըտա մագամընտա իչէրիյէ ալընմըշ թա'ամլար տօլտուրուրլար : Վիւճուատ ը ինսանի տըչարըտան ալընմըշ օլան թաամմ պու մատտէլէրի ալըպ քէմիյէ , էթէ , պէյնէ , սինիրէ վէ սա'իրէյէ թահվիլ էտէր : Վիւճուատ ը ինսանի թամմ քէնտինի թէչքիլ էտէն մատտէլէրի ալըպ եագաճագ մագամընտա գուլլանըր , վէ քէնտինէն հարէքէթ վէ ֆա'ալիյէթինէ մախսուս պիլճիմլէ գուվվէթլերի վէ հէրարէթի հայվանիյէսինի պուննլարտան իսթիհսալ էտէր :

Վիւճուատ ը ինսանի մաքինայա ղայէթլէ ֆա'իդ միր : Քէնտինէն միւթէ'ատտիտ ճինազ վէ ալէթլերինի քէնտիսի եափըպ թա'միր էթտիքտէն վէ մաթլուպ գուվվէթ վէ հէրարէթի թէտարիք էյլէտիքտէն պաչգա , պիր թէրթիպ ի 'ատապիյէ տախի մալիք միր քի պու սայէտէ ֆիքրին 'աճիպ տէսթիկեահը օլմաղա տախի միւսթա'իտ օլուր : Ինսանինիյէթէ մախսուս բուհի պիլճիմլէ գուտրէթ վէ դապիկիյէթլերին թէտրիճի թէճէլլիյաթ վէ թէրաղղիյաթը ղըտա ալմագ իլէ էն հայաթի միւնասէպէթլէ 'ալագատար տըրլար : Վիւճուատըն պէսլէնմէսի իչինէն սաղլամ էտասլար իւզէրինէ թէ"սիսի՝ ֆիքրի վէ ախլագի սաղլամ թէրաղղընըն էն մուհիմմ պիր չարթը տըր :

Թա'ամըն պաչըճա 2 վաղիֆէսի վար տըր , (1) Վիւճուատըն պինասընա վէ թա'միրինէ մախսուս մատտէլէր թէտարիք էթմէք , վէ (2) վիւճուատըն 'ազալի տախիլի վէ խարիճի իչէրինին իճրասը իչիւն գուվվէթ , քէզալիք վիւճուատը սըճագ սագլամագ իչիւն հէրարէթի թէտարիք էյլէմէք : Շիմտի վիւճուատին վէ մէ"քիւլաթըն քիմեէվի թէրքիպլերի նէտէն 'իպարէթ օլտըգլարընը կէօրէլիմ :

Վիւճուատ ը ինսանի պիզիմ ղըտա մատտէլէրիմիզին հավի օլտըղը 'անասըրտան եափըմըշ տըր : Պիզիմ ճիսմանի պիւնեէմիզտէ հիչ պիր 'ուննսուր եախօտ զէրրէ պուլունմազ քի պիզիմ մէ"քիւլաթըրզ իչինտէ տախի պուլունմասըն : Պունա պինա"էն վիւճուատ ը ինսանիյի թէչքիլ էտէն 'ուննսուրլար իլէ մատտէլէրին նէ իտիքլերինի , վէ պունլարըն մուխթէլիֆ թա'ամլար իչինտէ նէ մըգտարտա պուլունտըգլարընը պիլմէքլիք լազըմ տըր :

Ինսան պիւնեէսինտէ 15տէն 20յէ գատար 'անասըր վար տըր քի պուննլարտան էն չօգ մըգտարտա պուլունանլարը միւվէլլիտ իւլ հումուզէ , միւվէլլիտ իւլ մա, ֆահմ, միւվէլլիտ իւլ սուրճ (կիւհէրչիլէ) գալսիում , ֆոսֆոր վէ քիւքիւրթ տիր : Պու 'ունսուրլար եէքտիկէրիյլէ էօյլէ չափրաշըզ քիմեէվի թէրքիպլէր իլէ պիրլեշմիչլեր տիր քի, կէրեք վիւ-

ճուտը ինսանիտե կերէք մէ՞քիւլաթտա միւթէ՛ատիտա մատտէլէր հուսուլէ կէթիրիլէր։

Պիւնեէ ի ինսանիյէյի թէչքիլ էտէն մատտէլէրին էն մէպղուլը սու տըր։ Հէր նէսիճին պիւնեէսինէ սու մէպղուլիյէթլէ պուլունըր։ Միւթէվասըթ պիր քիմսէնին սըզլէթինին 0/0 60ը սուտան միւրէքքէպ տիր։ Պունա պինա՞էն 'այան վէ աչիքեար տըր քի մէ՞քիւլաթըն տախի էն մանհիմմ պիր ճիւզ՞ի միւրէքքէպի սու տըր, չու գատար քի սու եանամազ վէ պինա՞էն 'ալէյհ վիճաուտիմիզտէ հէրարէթ վէ գուվվէթ հասըլ էտէմէզ.

Քէզալիք թա՛մամլարըմըզ իչինտէ պիր թագըմ մէվատը մա՛տէնիյէ պուլունուրլար քի կէրչի հէրարէթ վէ գուվվէթ հասըլ էտէմէզլէր իսէ տէ, վիճաուտճէ մանհիմմ տիրլեր։ Պունլար ինսանի պիւնեէսէ վէնք ճիւզ՞ի մըղտարլարտա, եա՛նի վիճաուտըն սըզլէթինին կիւճ հալ 0/0 5-6սը նիսպէթինտէ պուլունուրլար, վէ պաչլըճա քէմիքլեր իլէ տիչլերին պիւնեանընա մախսուս վէ մանհասուս տիրլեր։ Իչպու մա՛տէնի էճզա ի միւրէքքիպէ եէնէճէք մատտէլէրի եախօտ վիճաուտը ինսանիյի եագտըղըմըզտա քիւլ հալինտէ պագը գալըրլար։ Վիճաուտըմըզըն պիւնեէսինտէ, գալիա, սօսիում, մանկէզիում վէ տէմիրին միւթէ՛ատտիտա թէրքիպլէրի պուլունուպ հայաթըմըզ իչիւն զարուրի տիրլեր։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ԶՕՃՈՒԳԱՐԸՄԸԶ ՎԷ ՆԷՍԼԻ ԱՓԻ

(Փրոֆ. Ց. Ա. Պէճճան, 'Այնթապ)

Ատանա փէլաքէթի սէպէպինտէն Հաճըն թաբաքընըն էօքսիճ գալմըշ քիւիսէլէրինի՝ զիյարէթ վէ թէսլիյէ մագսատիյէ 'Այնթապըն Հայիկ քիւիսէսի քէնտի չօպանը Վեր. Պ. Թօփալեանը պունատան 5-6 հաֆթա մուգատտէմ ալ ճանիպէ կէօնտէրմիչ օլտըղը միւնասէպէթլէ, միւմաթլէյինին զայպուպէթի էնսանընտա մինպէր պիւթթապի՛, կիրակիտէն կիրակիյէ պաչգալար թարաքընտան իտարէ օլունաճագ իտի։ Պու խըտմէթին պիրի տէ 'աճիզլէրինէ թէքքիֆ օլունտուղընտա, ֆամիլեալարընտա վէ մէքթէպլէրտէ չօճուգլարըմըզըն թա՛լիմինէ վէրիլմէք կէրէք օլան էհէմմիյէթի խաթըրըմա կէլէրէք, պու մատտէյէ էսասը քէլամ տէյիւ Մարկ. 10. 14 այէթին չու սէօզլէրինի խնթիխապ էյլէտիմ։ «Պրագընըզ, չօճուգլար եանըմա կէլէսինլէր, վէ անլերի մէն՛ էթմէյինիզ։» Անըն պա՛զընօգթալարընը պիլմէք Աւետարանլար իչիւն տախի ֆա՛իտէլի օլապիլիր միւլահազասըլա, իճմալ Թարիղիյէ պէլիճճ խուսուսլարընը եաղմադ խաթէմէք։

Պու մուհիմմ մէս՞էլէյի ճէմա՛աթա նասըլ թագտիմ էտէճէյինի միւթալա՛ա էտէր իքէն, վալիտէյնին իճրասընտա թէքեասիլ էյլէտիքլերի պիր չօգ գարզլար, վէ էվլատլարընըն քէմիլ խնսանլար հալինտէ պէօյիւմէլէրինէ մանի՛ օլան պիր չօգ գուսուրլար խաթրըմա կէլտի։ Պունտան տա ֆիքրինի թապի՛ի պիր րէվիչ իլէ մէքթէպլէրիմիզէ տէօնտիւ։ Մէքթէպլէրիմիզտէ պէօյիւք պէօյիւք խալահաթա միւհթաճ նէլէր՛ վար։ Նէ խաթէրտին։ Մէքթէպ պինալարըմըզ սըհհէթ դավա՛խինին մաթլուպունա միւթապագաթ էմ՞յօր մը, եօգ խսէ նիչէ քէրրէ վագը՛ օլտըղը կիպի, 30-40 չօճուղու խաթի՛ապ էտէճէք օտալարա 70-80 տանէսի՛ մի տօլտուրուլույօր։ Անլերին թա՛լիմինտէ ուսուլ ը ճէֆտէ թաթպիգ էտիլի՛յօր մը։ Անլեր սինիլերինէ կէօրէ, տէրէճէլի սընըճլարա թաանիճ օլունո՛յօր մը։ Մէքթէպ հոգաբարճուլարըմըզ խըզմէթլերինէ էհլիյէթլերի վէ մուհապպէթլերի օլան քիմսէլէ՞րէն մի 'լպարէթ տիրլեր։ Օգուտուլան տէրս քիթապլարը չօճուգլարըն ֆիքրճէ վէ հիւսն ի ալալագճա պէօյիւմէլերինէ եարտըմ էտէն նէվ՛ա՞էն մի տիրլեր։ ՃէսէՏին, վէ ֆիքրին վէ բուհուն թա՛լիմի պիրլիքտէ եէալերինէ թէսլիմ օլունան մու՛ալլիմլեր նէ՞պօյտան քիմսէլեր տիրլեր։

Մէքթէպլէրիմիզ մէս՞էլէսինէ օղրաչան հէր պիր էհ ի մէրադ պունլարը, վէ էմալընտան օլան տիկեր պիր չօգ սիւ՞ալլարը փիչի նաղարա կէթիրմէմէք էտէմէզ։ Զանընըմճա, եանլըչ օլմազ տէր իսէք քի, պունլարըն արասընտա էն ասնրաքի, եա՛նի մու՛ալլիմլեր մատտէսի, էհէմմիյէթի ճէվէլլինին պաչընտա տուրտուրուլմազ կէրէք տիր. չիւնքի, թա՛րիֆտէն միւսթաղնի օլտըղը իւզրէ թըճլաըրմըզըն վէ կէնճլէրիմիզին հազըրընը վէ իսթիգպալընը՞ թա՛նին էտէճէք գուվվէթլեր արասընտա էն պէօյիւք հիսսէսի օլանլարտան պիրի մու՛ալլիմ վէ մու՛ալլիմլէր տիր։ Անըն իչիւն պու 'ալի վէ ճէլիլ մէ՞մուրիյէթի նա՛սըլ էլլերէ թէսլիմ օլունտուղընը տիւչիւնմէք տէյէր։

Քէնտի մէքթէպլէրիմիզի տիւչիւնիւբ իքէն, պունտան թէֆէնքիւբիւմ, չէհրիմիզին Ասրիսթիյան մէքթէպլէրինէ վէ անտէն տէ մէմալիք ի 'Օսմանիյէտէ մէվճուտ օլան պիւթիւն էրմէնի մէքթէպլէրինէ չէվրիլտի։ Մու՛ալլիմլեր մէս՞էլէսինտէ էնտիչէմիզի մուճիպ օլապիլէն իքի պէօյիւք խուսուս վար։ Պիրի, անլերին պէլքի գըսմ ը ա՛զամընըն քէնտի մէ՞մուրիյէթլերի իչիւն էհլիյէթսիզլիքլերի, օլ պիրի տէ նիչէ քէրրէ, մաթլուպ եվասֆ ը ախլագիյէյէ մալիք օլմամալարը տըր։ Ճէմա՛աթ եախօտ մէքթէպ հոգաբարճուԹիւնը էքսէր տէֆ՛ա իդթիսատ

(խնայողութիւն) մէպտէսի իւղերինէ իլէյերէք միւ-
րէպիլէրին ուճուղունու արար, վէ պէօյլէրին
տէ նէ թագըմտան օլաճագլարը պէլի տիր։ Պու
ուսուլ ճէմա'աթլար վէ պէտէնէն պիւթիւն միլլէթ
իւղերինէ նէ գատար վհալը օթուրտուղընը պէ-
յտնա հաճէթ եօգ տըր։ Պու հարաքէթ մէսարիֆ
ազ օլսուն տէյիւ միւճէվհէրաթըն թա'միրինի տէ-
միրճիլէրէ թէսլիմ էթմէյէ պէնզէմէ մի։ Իլէրի-
րիտէ միլլէթէ վէ ճինա ի պէչէրէ փարլազ վէ միւ-
ֆիտ ա'զալար օլաճագ էվլատըմըզը քէնտիլէրի թա'-
լիմէ միւհթաճ օլանլարըն թա'լիմինէ թէսլիմ էթ-
մէք քեարը 'ագի՞լ մի տիր։

Պրագ էհլիյէթսըզլըխ. վարժապետլէրիմիզին ին-
թիխապընտա, ախլագլարընա վէ իթթիխազ էյլէ-
տիքլէրի մէպտէլէրէ վաճիպ օլտըղընա կէօրէ տիգ-
դաթ օլունու՞յօր մը։ Ֆօրգաճագ սէպէպիմիզ եո՞գ-
մու տըր քի, էլեէվմ մու'ալլիմլէրիմիզէն նիչէլէրի,
չօճուգլարըմըզըն խալխս վէ թէմիզ ֆիքրինի, միլլէ-
թին հայաթընը թէհլիա էտէն թէսավվուրլարա գը-
լաղուզլայան թագըմտան տըրլար։ Պա'զը հագիգաթ-
փէրվէր զաթլարըն վէ զաղէթալարըն հիմմէթլէրի
սայէսինտէ, Դաչնակցական զայրէթքէչլէրիմիզին
վարա վարասընտա նէ մէպտէլէրէ խըամէթ էթ-
տիքլէրի էլեէվմ 'ուսմուսըն մանզարընտա քիւչատ օ-
լունմըշ տըր։ Պունլարըն մէզհէպ, 'իֆֆէթ ի պէյթիյէ
վէ զավա'իտ ի իճթիմա'իյէ հագդընտա նէ էֆքէարա
զահիպ օլտուղլարընըն անլայընմասը միլլէթէ եէնի
պիր մէս՞էլէ թագտիմ էթմէյէ մի։ Մէքթէպլէրի-
միզին եուլարը պու կիւն քիմի՞ն էլինտէ տիր։ Մէ-
մալիք ի 'Օսմանիյէտէ պուլունան միլլի մէքթէպ-
լէրիմիզտէ, (քիւչիւք քէօյլէրտէն իզմիր վէ իս-
թանպոլ կիպի չէհրլէրէ վարանատէք) տիւչիւնիւ-
լէճէք օլտուղունտա, պունլարտա 150–200 պին գա-
տար չօճուգլարըմզը պուլունուզ անլէրին թա'լի-
մի իչիւյէ մէչզուլ օլան վարժապետ վէ վարժուհի-
լէրին սայըսը 10–15 պինտէն էքսիք օլմայաճագ տըր։
Իչթէ ասըլ հայաթի սիս՞ալ պուրատա տըր. Նէզ ի
աթինին էմր ի թա'լիմի 'էօհտէլէրինէ թէսլիմ օլուն-
մըշ օլան պու 10–15 պին մու'ալլիմ վէ մու'ալ-
լիմէլէրին զահիպ օլտուղլարը էսաս վէ թէսավվու-
րաթ նէ՞ տիր։ Քէնտիլէրէ էմանէթ օլունան սա-
տէտիլ չօճուգլարը եէթիչտիրէճէքլէրի մէնզիլ նէ
տիր։ Կէօզլէրինի տիքտիքլէրի սօն նիչանկահ նէ՞
տիր։

Պու սիս՞ալլարըն ճէվապընը պուլմագ իչիւն
սօն սէնէլէրտէ միլլէթիմիզին աթֆալը վէ կէնճլէրի
արասընտա մունթազամ սուբէթտէ իչէյէն դուվ-
վէթլէրին անլէրի նէ էնճամա տօղրու սէվգ էթ-
տիքլէրինի տիւչիւնմէք քիֆայէթ էտէր։ Օլ միլ-
լէթ գահրամանլարը նազարըյլէ պագըլանլարըն
մասքէլէրի սըյրըլարգտա ալթընտան նէ մահիյէթ-
լէր չըգարըզ 'ամմէնին թէհլաճասընա թագտիմ է-
տի՞լմէմի մի։ Սիլահլարը թէհտիտ (terrorism), վէ
միւթէվէճճիհ պուլունտըգլարը մէնզիլ հակիգաթ,
հակիգաթանական (անարչիզմ) վէ հակապատ օլտըղը կիւնէչ
կիպի զահիր օ՞լմատը մը։ Միլլէթին սամիմի տիգ-
գաթընը տա'վէթ էթմէք իսթէխլիսիզ սապլ նօգ-
թա պուրատա տըր։ Էլեէվմ 150–200 պին էրմէնի
չօճուգլարընընէն էմր ի թա'լիմի 'էօհտէլէրինէ թէս-
լիմ օլունմըշ չու գատար վարժապետլէրիմիզ ա-
րասընտա, մէգզիւր ազչակոչթան թէսավվուրաթ-
տան 'արի վէ պէրի օլանլարըն նիսպէթի քա՞չքի
փէք ճիւզ՞ի օլտա իտի։ 'Աճապա էմր ի վագը' էօյ-
լէ՞ մի տիր։ Ատանա վագը'ասընըն աչտրըզ հարա,
պիթիւն միլլէթին տէրին միւթալա'ասընը վէ տա-
միմի զայրէթինի տա'վէթ էտէն պիր վագը'ա տըր։
30–60 պին էյթամ վէ տուլարը ճալըզ, չըպլադըզ,
խանէսիզլիք վէ խասթալըզ աֆէթլէրինտէն դուր-
թարմանընն իճապընա պագմագ քիւչիւք պիր մէս՞էլէ
տէյիլ տիր։ Պունտա պիզէ իւմիտպախչ կէօրիւնէն
պիր քէօչէ վար իսէ օ տա չու տըր քի, չիմախյէ-
տէք օլտըղը կիպի, էվվէլ Ալլահ, սօնրա խայրխահ
զէվաթընը հիմմէթլէրի սայէսինտէ պու միւչքիլ տա-
խի հալ օլունապիլէճէք տիր։ Էրմէնի կիպի տա-
ղընըզ օլան, վէ նուֆուսը փէք չօգ օլմայան պիր
միլլէթ իչիւն 20–30 պին նուֆուստան օլմագ ֆիլ-
վագը' պէօյիւք զայ'աթ վէ պէտպախթընզ տըր։ Լա-
քին պու տա պա'զը տէրէճէ թագմին զապտլ է-
տէր։ Մունթազամ պիր իտարէ թահթընտա, պիր
նէյլ սօնրա սայը էսքի եէրինի պուլա պիլիր. ֆա-
գաթ, էկէր պու կիւն մէքթէպլէրիմիզին պաչըն-
տա պուլունան մու'ալլիմէրիմիզ, վէ ես անլէրին
էքսէրիյէթի քէնտի տէրունլէրինտէ մէզգիւր միւհ-
լիք էսասլարը պէտլէյէն վէ անլէրին փրօֆեսան-
տասընա հավէսքեար պուլունան թագըմտան օ-
լուրլար իսէ, պունըն նէթիճէսի միլլէթ իւզերինէ
Ատանա վագը'ասընտան փահալը օթուրաճագ տէ-
յի՞լ մի տիր։ Մա'ազ Ալլահ, պէօյլէ պիր չէյ օլուր-
սա, պիր նէյլ սօնրանընն Հայլարը մէզհէպ, սիրէթ
վէ ինսան 'ալագալար ճինէթիյլէ նէրէյէրտէ պու-
լունաճագլարընը խայալ էթմէք կիւճ տէյիլ տիր։
Պէօյլէյէրին պու կիւնքի սայըսը օլ վագըթ օն գաթ-
լա՞նմայաճագ մը։ Զանն ը 'ահիզանէմիզէ պուրա-
տա միլլէթ իչիւն անըն մէս՞ուլիյէթլի մէզգի'յէրինտէ
պուլունանլար իչիւն քէմալը սըտգ իլէ միւ-
թալա'ա մատտէսի էտէճէք պէօյիւք պիր մէս՞էլէ
վար տըր։ Պու 93ին պալթասընա, վէ 1909
Ապրիլինին գուրչունը իլէ աթէչինէ պէնզէմէզ։ Պու

'ատի սըթմա տէյիլ , միլլէթին հայաթընը տէրունտէն վէ տէրինտէն եէյէն ճիւտամ տըր : Պու էջմիածին , Սիս , վէ Իսթանպօլ կիպի սէլահիյէթ վէ մէա՞ուլիյէթ մէրքէզլէրինին քէմալ ը ճիտտիյէթ իլէ նազար ը տիգգաթա ալաճաղլարը մատտէլէր ճէտվէլինին պայընա զօնուլաճագ մէսա՞իլտէն տէյիլ մի տիր : Իզմիրտէ , Մըսըրտա , Էվրօփատա , վէ Ամէրիգատա պուլունան հադիգի ազգասէրլէրին պու ճիհէթէ խուսուսիյէ սարֆ ը էֆքէար էթմէլէրինի թէմէննի էտէրիվ : Էյ միլլէթտաշլար , վագթընտա իշլէմէք քէար ը 'ագիլ տիր : Ճիկէրտիարէլէրինիվ օլան էվլատլարընըզըն էմր ի թա'լիմի կիպի մուգատտէս վազիֆէյի նասըլ էլլէրէ թէսլիմ էթտիյինիվի էյի տիւչիւնիւն : Ունուտմայըն քի , պիր նէսլ սօնրանըն Հայ միլլէթինի թէսլիմ էտէճէք օլան էֆրատ պու կիւնքի միլլի մէքթէպ չօճուգլարըմըզ տըր :

Տէմէք հաճէթ տէյիլ տիր քի , պու սըրատտա մուհիմմ պիր 'ունսուր տախի վարժապետլերի թա'լիմինին , վէ տէրս փրօգրամլարընը թանզիմ էտէճէք օլան հէյ'էթլէր տիր : Զօճուգլարըն թա'լիմինին ալաճաղը ճիհէթ խայրճա պուննլարա մէրպութ տըր : Մէքթէպլերիմիզտէ վա՞ր մը կրօնագիտութիւն , վար իսէ նէ տէրէճէ , վէ անլերին թէտրիսի քի՞մլերէ հէվալէ օլունմըշ տըր : Եօգ մը էօյլէ մէքթէպլերիմիզ քի անլերէ 'ագըլը չօճուգլարըմըզ պիտ պիր գաչ սէնէ կիթմիչ կէտմիչ իքէն «Հայր մեր»ի պիտ պիտմէզլեր : Պունուն մէա՞ուլիյէթինի նէ՞րէտէ արաչայճայըզ : Շու սօն սէնէլերտէ պէնիմ տէրին էսֆիմի մուճիզ օլան աճը թէճրիպէլերիմտէն պիրի չուօլմուշ քի , Մէրքէզի Թիւրքիա գօլէճէ միւտ մէքթէպլերիմիզտէն կէլէն 14–16 հաչընատա օղանլարըմըզ արասընտա Դաւիթի , Մովսէսի վէ Պօղոսու պիրպիրինէ գարըշարրանլար , տէօրթ Աւետարանիչլերի քիթապտաքի սըրա իլէ սէօյլէյէմէյէնլեր , էլինտէքի Աատուածաչունչտա «Գործք Առաքելոց»ը պուլմադ իչիւն Սաղմոսուն վէ Եսայինին քեազըտլաըրընը չէվիրէնլեր , էլ գըսատա , Քիթապ ը Մուգատտէստէն սայքի պիւսպիւթիւն պի խապէր օլանլար ազ պուլունմայօրլար : Մէտէնիյէթին վէ միւտ գուվվէթին Իրիսթիյանլըգ իլէ փէք սըգը 'ալագատա սը օլարընը փութփէրէսթ նազարըյլէ պագըլան Ճափօն պիտ անլայըպ թագտիր էթտիյի պիր զէմանտա պիզ էրմէնիլէր վազիֆէսինիզ պուլունալը՞մ մը , «Պրաքընըզ , չօճուգլար նանըմ ճէլմինէր , վէ անլերէ մէն' էրմեյինիզ :

ՊԷՑՆ ՎԷ ՔԷԼԱՄ

(Ճարուճեան Էֆ. Մուրատեան. Լաշնագա)

2 .

Ինսան պէյնինին քէլամա թէ'ալիւգ էտէն գըսմընտա տախի էվվէլճէ գիքր էթտիյիմիզ պիր չէյ վուգու' պուլույօր . չէօյլէ քի , վիւճուտընն պիր թարաֆընա տամլա իսապէթ էթտիյինտէ , էկէր պու սաղ թարաֆ իսէ , սօլ պէյնատ թէքէլլիւմ սաթհը տախի միւթէզարրիր օլույօր : Պունուն թէֆսիրի գօլայ տըր , ևա'նի՞ պէյնատ «Պրօքանընն պիւքիւմիւ» տէնիլէն գըսմ՞ «մուհարրիգ սաթհ» տէնիլէն տա՞իրէտէ օլաըզընտան , էվվէլճէ կէօրտիւյիմիւզէ կէօրէ , պու գըսմ վիւճուտըն գարչը թարաֆընըն ազալի հարէքէթլէրինի ևա'նի սաղ պէյն սօլ թարաֆը վէ սօլ պէյն սաղ թարաֆը իտարէ էտէր : Պէթթապի՞ սօլ պէյնէ 'արըզ օլան զիյան վիւճուտըն սաղ թարաֆընըն հարէքէթլէրինի իվլալ էտէր : Պու սէպէպտէն նիւզուլ իլէ թէքէլլիւմ զա յ'աթը պէրապէր կիտէր , ևա'նի իքիսի տէ պէյնատ 'այնի մահալընն միւթէզարրիր օլմասընյէ մէյտանտա կէլիյօր : Պա'տ էլ մէվթ իմրա օլունան թէֆթիչաթ տախի պունը կէօսթէրիյօր :

Ֆագաթ թէքէլլիւմ զայ'աթը տա՞իմա սաղ թարաֆա իսապէթ էտէն տամլա իլէ վուգու' պուլմայօր : Պա'զէն (օ տա անճագ սօլ էլլիւէրտէ) սօլ թարաֆա վուգու' պուլան տամլա իլէ թէքէլլիւմ տէ զայ' օլույօր : Ֆագաթ պու միւսթէհանա դա'իտէյի պօզմատըգտան մա'տա , անը պիր գաթ տահա թագվիյէ էտիյօր : Զիւն պու նէվ' սըրալատտա թէհարրի կէօսթէրիյօր քի , սաղ էլլիւէրտէ թէքէլլիւմ սաթհը պիլա իսթիհանա սօլ պէյնատ , վէ սօլ էլլիւէրէ սաղ պէյնատ օլմալը տըր : Պինա'էն'ալէյհ սաղ էլլիւէրէ տամլա իսապէթ էթտիյինտէ (քի պու սօլ պէյն զէտէլէնմիչ տէմէք տիր ,) թէքէլլիւմ զայ'աթը վուգու' պուլույօր : Լաքին տամլա սօլ թարաֆա իսապէթ էթտիյինտէ (քի պու սաղ պէյն զարարտիտէ օլմուշ տէմէք տիր) թէքէլլիւմ զայ'աթը օլմայօր : Սօլ էլլիւէրտէ պունըն 'աքսինի մէ՞մուլ էտէրիվ , հէմ տէ էօյլէ օլույօր : ևա'նի սօլ էլլինին սօլ թարաֆընա նիւզուլ վուգու'ինտէ տիւտիվէք տէ պէրապէր օլույօր . սաղ թարաֆընա էնտիյինտէ թէքէլլիւմ զիյան չէքմէյօր : Տէմէք օլուր քի սաղ էլլիւէր թէքէլլիւմ վէ քէլամ էմրինտէ սօլ պէյնէրինի , վէ սօլ էլլիւէր սաղ պէյնէրինի թա'լիմ էտիյօրլար :

Լաքին 'աճէպա թէֆէքքիւր վէ թէքէլլիւմ իչինտէ պէյնին հա՞նկը նըսֆ քիւրէսի իսթի՞մալ օլունաճաղընը նէ՞ չէյ թա'եին էտէր : Պու չէյ մա՞սումըն պիր նէսանէյէ տօղրու իլէ տէֆ'ա հանկը է-

լինի ուզաթմասըյէ թա'ելին օլունույօր։ Էկէր իլք տէֆ'ա օ սաղ էլինի ուզատըրսա, օլ անատէն ի'թի-պարէն սօլ պէյնինի թա'լիմ էթմէյէ պաշլամըշ տէ-մէք տիր, էկէր սօլ էլինի ուզաատըր իսէ, սաղ պէյ-նինի թա'լիմ էտիյօր տէմէք տիր։ Սօլ ևա սաղ էլիւիք տաիսի չօճուղուն պու իլք հարէքէթիյէ թա'ելին օլունըյօր։

Լաքին «Պրօքանըն պիւքիւմիւ»նիւ սէօյլէմէք-տէ իսթի'մալ էտէն գուվվէթ նէ՞ տիր։

Շուրասը այըզ տըր քի «Պրօքանըն պիւքիւ-միւ»նէ քէլամ գապիւիյէթինի պախչ էթմէք իչիւն անատ թէրքիպի պիր թէպէտտիւլ վուգու՛ պուլ-մադ լազըմ կէլիյօր, վէ պու թէպէտտիւլիւ տիգ-գաթ իլէ թէհարրի էտէնլեր չէհատէթ էտիյօրլար քի, օ քէնտիլիքլէրինտէն մէյտանա կէլմիչ պիր հալ օլմայըպ, ֆըրթ վէ նէյէն նէթիճէսի տիր։ Զօճուգ օգուումադա պաշլատըդը վագթ անա տիգգաթ էտիւիրսէ կէօրիւլիւր քի օգուումագ այլար վէ սէնէ-լեր իլէ տէվամի վէ իւսթիյարի ճէհա վէ գարար թալեպ էտէր։ Հարֆլարը վէ քէլիմէլերի թանըմագ իչիւն պէյն զերրէլէրինտէ 'ամա'իպ թէպէտտիւլաթ իճրա օլունմագտա տըր։ Թէքէլլիւմտէ պիր ինթի-խապ վուգու՛ պուլույօր, վէ պու ինթիխապըն պէյնտէն զուհուր էյլէտիյի չու վագը'ա իլէ տէ իս-պաթ օլունույօր քի, կէօրմէք վէ կէօրտիւյիւնիւ պիլմէք 'այնի բուհի 'ամէլլեր տէյիլ տիր։ Պիր ա-տէմ նէ կէօրտիւյիւնիւ պիլմէյէրէք կէօրէպիլիր։ Պունու պիր միսալ իլէ իզահ էտէլիմ։ Պիր մաքինիսթին պէյնինէ պիր զիյան կէլտի, չէօյ-լէ քի, գարտաչընը վէ չօճուգլարընը պիլէ թանը-յամագ օլտու։ Թէֆթիչ իլէ անլաչըլտը քի պէյնին օլ գըսմընա գաճա քէմիյինտէն ուճագ պիր փար-չա սաիլանմըշ իսի։ Քէմիք գալտըրըլտը վէ տաէմ հալը սալիսինի քէսագ էթտի։ Պունուն սէպէպի չու իսի քի, պէյնտէ կէօրմէյէ վէ կէօրտիւյիւնիւ պիլմէյէ մախսուս մէրքէզլէր վար, վէ մէզքիւր մաքինիսթտէ կէօրմէք գըսմը սաղլամ իսիյսէ տէ, թանըմագ մէրքէզինէ զիյան կէլմիչ իսի, վէ թա-նըմագ ֆի'իլի տուրտու, մանի'է գալտըրըլտը վէ թանըմագ տէվամ էթտի։

Իմտի թէքէլլիւմ իչինտէ պէյն զերրէլէրինտէ վուգու՛ պուլան պու 'ուզվի թէպէտտիւլ քէնտիլի-յինտէն մի իճրա օլունույօր, հօգսա խարիճի պիր գուվվէթ մի անը մէյտանա կէթիրիյօր։ Էկէր պէյն տիւչիւնէն պիր մաքինա իսէ պիլէ, պու մաքինա-յա տօղուշտա օլմայան պու քէլամ գապիւիյէթինի քի՞մ պախչ էտիյօր։ Պէյն քէնտի քէնտինի՞ մի հիւքմէյէ տօղրու գալտըրըյօր, հօգսա արատա պաչգա պիր վասըթա՞ մը վար տըր։ Էկէր էվվէլքի իսէ, պիր չիմփանզիտէն ֆէյլէսուֆ մէյտանա կէլ-մէսինի մէ՞մուլ էտէպիլիզ։ Մատամ քի ինսան իլէ չիմփանզինին պէյնի արասընտա պինաճա ֆիզիքի պիր ֆարգ միւշահէտէ էթմէյօրզ, էկէր ինսան-տա չիմփանզիտէ օլմայան, անա ֆա'իդ վէ պէյնի-տէն ասըմսըզ պիր գուվվէթ հօգ տա, ինսա-նըն պէյնի զաթընտա օլան գա'իտէլէրէ կէօրէ թէ-րագդը էտիյօր իսէ, չիմփանզինին տէ պէյնի օլ սուրէթտէ նէմա պուլուպ, ինսանտա մախսուս գա-պիւիյէթլէր իւրազ էտէճէյինի մէ՞մուլ էտէր իտիք։ Ֆագաթ չիմփանզի տօղուշընտան էօլիւմիւնէտէք զայը ի նաթըզ գալըյօր։ Մէս՞էլէ տէրէճէ ֆարգը տէյիլ ճինս ֆարգը տըր։ Նաթըզ վէ զայը ի նաթըզ ֆարգը տըր։ Ինսանտա օլան պու 'աճա'իպ գապի-լիյէթ սալթ մատտի էասալար իւզէրինտէ թէֆսիր օլունմագ։ Պէյնտէ վուգու՛ պուլան մատտի թէ-պէտտիւլաթ թէքէլլիւմ իչիւն պիր մուհիթ վէրտի-յի միւնասէպէթլէ տօլայըտան պիր չարթ օլտու-ղընը թէսիլիմ էթմէքլէ պէրապէր, սալթ պէյնին պու թէպտիլաթը թէֆսիր էտէմէյճէյի տէ սահիհ տիր։ Անը մէյտանա կէթիրէն սօրլ սէպէպ ինսան քէնտիսի տիր, ինսանընն էրօթէրի, շախէյէրի, «պէյն» տէյէն գուվվէթի, ըահը տըր։

ՏՕՆ

ՊՈՒՂՏԱՅ ԶՐԱ'ԱԹԸ

(Տէէրան էֆ. Էրթօղլօեան, Հալէպ ալ-Ինէպէ)

1.

Պուղտայ, պէչէրիյէթին ղըտասը նօգթա ի նա-զարընտան էն էհէմմիյէթլի հուպուպաթտան տըր։ Սօն սէնէլէրտէ մէչհուր իդթիսատիյուն թարա-ֆընտան նուֆուզը պէչէրին թէքէսսիւրիւ միւ-նասէպէթի իլէ պուղտայընտա միւթէնասիպէն թէզայիւտիւ չարթ ը մուլթագ օլտըղը իտա'ա է-տիլմիչ տիր։ Իլք տէֆ'ա օլարագ Ամէրիգալըլար պու մէս՞էլէնին էհէմմիյէթինի կէօրէրէք զրա'աթ նէզարէթի թարաֆընտան միւթէ'ատտիտ էյալէթ-լէրտէ խայլի թէճրիպէլէր իճրա էտիլմիչ վէ նէ-թիճէսինի զուրրա'ա թէպլիղ էտէրէք անկէրի ու-սուլը ճէտտէ ի զրա'իյէյէ թէչվիգ էթմիչ տիրլէր։ Հաթթա թէսալիւպ ուսուլը իլէ գուվվէթլի վէ տանա զիյատէ մահուլտար եէնի պուղտայ նէվ-լէրի մէյտանա կէթիրիպ, պունլարը թօխունմըզ օլմագ իւզրէ չիֆթճիլէրէ թէվզի՛ էթմիչ տիրլէր։ Պու սայէտէ ալթը սէնէ զարֆընտա Ամէրիգանըն պուղտայ հասըլաթը 724,768,000 պունչէլէ (հէր պու-նչել թագրիպէն 21 օգդա կէլիր) պալիղ օլմուշ տըր։

Իմտի պիզ տէ տէէլէրիմիզտէն գալմա ուսուլ ը 'աթիգա իլէ իքթիճա էթմէյիպ միւքէն մէրքէ-պէ ֆէնն ի ճէտիտ իւզրէ զէր՛ էտէր իսէք պուղ-

տայ մահսուլաթմըզըն եւզտէ 10 տէյիլ եւզտէ 20-30 թէզայիւտ էտէճէյի չիպհէսիզ տիր։

Ջիֆթճի մէսլէքտաշլարըմա պիր սուհուլէթ օլմագ իւզրէ պուղտայ զրա'աթը հագդընտա պա'զը 'ամէլի մա'լիւմաթ վէրմէյէ արզու էյլէսիմ։

Նէճլիյէ ֆասըլէսինտէն օլան պուղտայըն հէր նէ գատար միւթէ'ատտիտ էնվա'ը վար իսէ տէ, օ պաշըճա իթի գըսմա միւնգասէմ տիր։ Գըշըգը վէ գըշըգսըզ նէվ'ւէրի։ Գըշըգը նէվ'ւէրինէ սէրթ պուղտայ վէ գըշըգսըզ նէվ'ւէրինէ իսէ եուսմուշագ պուղտայ իթլագ օլունուր։ Պունըն իւէ պէրապէր Թօփրաղըն քիւլի եախօտ դուսմու օլմասընըն պուղտայըն սէրթ եախօտ եուսմուշագ օլմասընտա պէօյիւք թէ'սիրի վար տըր։ Քիւլի Թօփրաղըն պուղտայը եուսմուշագ, դուսմը Թօփրաղըն պուղտայը իսէ սէրթ օլուր։

Պուղտայ հէր նէ գատար սօղուդ վէ սըճագ իգլիմէրտէ եէթիչիր իսէ տէ, սօղուդ իգլիմէրտէ օ գատար մահսուլ վէրմէյիպ միւ'թէահիւ իգլիմէրտէ փէք կիւզել մահսուլ վէրիր։ Պուղտայըն ինթա-չընտան թէսէմմիւրինէ գատար սանթիկրատա 2,140 տէրէճէ հէրարէթէ իհթիյաճը վար տըր։

Մէվսիմ նօգթա ի նագարընտան պուղտայը իքիյէ թագսիմ էտէպիլիր իւ։ Գըշըգ պուղտայ վէ եազըգ պուղտայ, Գըշըգ պուղտայ սօն պահարտա զէր' էտիլիր եազըգ պուղտայ իսէ, իւէ պահարտա զէր' էտիլիր։ Սօն պահարտա էքիլէն գըշըգ պուղտայլարը իւէ պահարտա էքիլէն եազըգ պուղտայլարընտան զիյատէ մահսուլտար տըր։ Պունըն իւէ պէրապէր էրզրում կիպի իգլիմի փէք սօղուգ օլան եէրլէրտէ գըշ փէք երքէն կէլէրէք չիֆթճիլէր զրա'աթա վագըթ պուլամաորզլարընտան վէ գըշըն չէտիտ սօղուղընտա թօխուսմուն գըսմը ա'զամընըն թօփրագտա չիւրիւյէճէյինտէն պիւ մէճպուրիյէ եազ պուղտայլարը թէրճիհ էտիլիր։ Ամէրիգատա եափլան միւթէ'ատտիտ թէճրիպէլէրտէն միւսթէպան օլտըղը վէճհլէ պուղտայ նէ գատար էրքէն էքիլիր իսէ օ գատար զիյատէ մահսուլ վէրմէքտէ տիր։ Ամէրիգա պուղտայ զըրա'աթը իչինն էն կիւզել մէվսիմ տէյու Հոկտեմբեր այընը գապուլ էթմիչ վէ պու սայէտէ չիֆթճիլէրին պուղտայ հասըլաթը թէզայիւտ էթմիչ տիր։

Թօխուսմըզ իհթիխապը մէա'ղէսինէ կէլինճէ չիֆթճիլէր չօգ տէֆ'ա թօխուսմուգ իհթիխապը խուսուսընա հիչ էհէմմիյէթ վէրմէյիպ ելլէրինէ կէչէն, իհթիմալէն էն ֆէնա թօխուսմըրը տէրհալ թօփրագա աթարլար։ Պու խուսուս 'աֆվ օլունմազ պիր խաթա օլուպ, թօխուսմուգ իհթիխապընտա չու պիր գաչ խուսուսա տիգգաթ էթմէք կէրէք տիր։

1. Պուղտայ 'ումումէն էյի եէթիչմէզտէն պիչիլիր չիւնքի էյի եէթահքատէն սօնրա պիչիլիր իսէ տա-նէնէն պիր խայլի գըսմը տէօքիւլիւպ մահվ օլուր։ Լաքին թօխուսմըզ տէյու այըրաճաղըմըզ պուղտայ մութլագա էյիճէ եէթիչմիչ օլմալը տըր։

2. Հէր չիֆթճի քէնտի հէվալիսինտէ օլան էն կիւզել վէ մահսուլտար պուղտայլարտան թօխուսմըզ իհթիխապ էթմէլի տիր։ Պու իհթիխապ օլունան թօխուսմարը տա պաչագ չէքմէք եախօտ պաչագ իհթիխապ էթմէք ուսուլը իւէ միւքէյիր մէրթէպէ իսլահ էթմէլի տիր։ Եա'նի հասատ զէմանը թարլատան 'ամէլէ վասըթասըյլէ էն կիւզել, եէթկէն վէ տօղուն պաչագլարը չէքիպ այրը պիր խարման էթմէլի տիր։ Պու խարմանըն պուղտայըը թօխուսմըզ իչիւն այըրմալը տըր։ Պու 'ամէլիյաթըն պիր գաչ սէնէ տիգգաթլա իճրասը թօխուսմուգլարըմըզըն իսլահընա քեաֆի տիր։ Ուզագ մահալլէրտէն եախօտ մէմլէքէթլէրտէն թօխուսմըզ պուղտայ ճէլպ էթմէքլիք ուսուլը էյի տէյիլ տիր, չիւնքի իգլիմ վէ թօփրաղըմըզ իւէ իմթիգաճ էտէմէճիյինտէն ֆէնա նէթիճէ վէրիր եախօտ պիր գաչ սէնէ սօնրա եէնէ պօզուլուր։

3. Պուղտայ էքիլմէզտէն եվվել անը կիւզէլճէ էլէքտէն կէչիրիպ թէմիզլէմէլի։ Եա'նի ճըլըզ վէ ֆէնա օլան տանէլէրի կիւզէլլէրինտէն այըրմալը տըր։ Պունըն իչիւն կիւզել գալպուր մաքինալարը վար տըր։ Պիր քէօյտէ պիր գաչ չիֆթճի իթթիֆագ էտէրէք փէք ուճուզ ֆի'աթ իւէ պիր գալպուր մաքինասընը էլտէ էտէպիլիրլէր։

4. Թօխուսմըզ իհթիխապընտա էն մուհիմմ մէա'ղէլէրտէն պիրի տէ սիւրմէ կիպի թուֆէյլի վէ ախէր հաչարաթ խասթալըզլարընտան 'արի օլան մահալլարտան թօխուսմըզ իհթիխապ էթմէք տիր։ Պու խուսուստա թէքմիլէն էմին օլմագ իչիւն թօխուսմը էքմէզտէն եիւզտէ պէչ նիսպէթինտէ քիպրիթիէթ ի նուհաս (կէօզ թաշը) մահլուլը պանեօսընա պաթըրմալը տըր։

Կէչէնլէրտէ միւսինն պիր չիֆթճի իւէ կէօրիւչիւյիւմ վագթտա պանա չէօյլէ տէտի։ «Օղլում, էսքի պէրէքէթ գալմատը։ Ինսանլար չէյթանլաչտըգճա ձէնտապը Հագդ տա քէնտի պէրէքէթլէրինի քէստի։» Պու սէօզլէրտէ «Էսքի պէրէքէթ գալմատը» գըսմը տօղրու տըր. ամմա 'աճապա պունըն սէպէպի նէ տիր։ Ինսանլարըն կիւնահը մը, եօգ իսէ թօփրաղըն գուվվէթտէն տիւշմէսի մի։ Քիմեակիրլէր պէր հէքթար թարլատան 3,200 քիլօ մահսուլ ալընտըղընտա օ թարլատան

46 քիլօ գարպօն՝ 92.60 ազօթ, 37 համըզը ֆօսֆօր, 25 քիրէճ, 12.20 մանյէզի, 50 փօթաս էքսիմէքտէ իտիյինի իսպաթ էթմիշ տիրլեր։ Սէննէ լէրճէ զրա'աթ էտիպ տա զէվալը թօփրաղա պիր փարչաճըդ ղըտա եա'նի կիւպրէ վէրիլմէտիյի հալտէ օ թօփրաղըն նէ գատար զապուն վէ գուվվէթսիզ օլաճաղը ափաչիքեար տըր։ Իմտի թարլալարըմըզըն նէվագըսընը կիւպրէ իլէ էթմամ էթմէտիքճէ կիւզել վէ զանի մահսուլ ալաճաղըմըզը մէ"մուլ էթմէլի տէյիլ իզ։

Կիւպրէլեր պաչըճա իւչ նէվ' տիր։ Զիֆթլիք կիւպրէսի, եէչիլ կիւպրէ վէ մա'տէնի կիւպրէ։ Հալ ը հաղըրտա պիզիմ իչիւն էն էհէմմիյէթլի կիւպրէ չիֆթլիք կիւպրէսի տիր։ Շէհիրլերէ վէ գարիյէլէրէ եագըն օլան թարլալար ճիւզ'ի պիր մէսարիֆ ի նագլիյէ մուգապիլի օլարագ չիֆթլիք կիւպրէսի (աֆ, էօքիւզ, գօյուն վէ ինսան կիւպրէսի) իլէ կիւպրէլէնէպիլիր։ Պա'զը մահալլարտա տա եէչիլ կիւպրէ իսթիմալ էտիլէպիլիր։ Եա'նի կիւպրէլէնէճէք թարլայա պիր սէննէ էվվէլ հօնճա, ֆի, սէննֆուան (մէրքէպ օթու) վէ սա'իր պիր նէվ' օթու զէր' էթմէլի, իլէ պահարտա չիչէք աչար աչմազ թօփրաղը չէվիրէն փուլլուգլար (սապան) իլէ սիւրիւպ, եէչիլ օթլարը եախօտ եափրագլարը թօփրաղըն ալթընտա պրագմալը տըր։ Պու եէչիլ օթլար թօփրաղըն ալթընտա չիւրիւյէրէք թօփրաղըն գուվվէթինի եա'նի մէվատտը ազօթիյէսինի թէքսիր էտէր։ Հէր նէ գատար էն միւքէմմէլ կիւպրէլէր Էվրօփատա վէ Ամէրիգատա գուլլանըլան մա'տէնի եախօտ քիմիէվի կիւպրէլեր իսէ տէ, մէսարիֆ ի նագլիյէ փէք պահալը օլաճաղընտան վէ պիզիմ տէ չիմտիլիք կիւպրէ ֆապրիգալարըմըզ օլմատըղընտան մա'էթթէ"էսսիֆ պու կիւպրէլէրէտէն չօգ իսթիֆատէ էտէմէզ իզ։

ԱԼՊՈՒՍԹԱՆՏԱՆ ՊԻՐ ՏԱ'ՎԷԹ

Ալպուսթանտա Ինճ. քիլիսէ Թագրիպէն էլլի սէննէ էվվէլ Թէ"սիս էտիլմիչ օլուպ, էլլի խանէ գատար ճէմա'աթըմըզ վար տըր։ Վա'զ էվի, պիր գաչ մէքթէպ օտալարը, վէ հալիմիզէ միւնասիպ պիր քիլիսէ պինասընա տախի մալիք իղ. վէ պու սէննէյէ գատար միւթէ'ալլէմ վա'զլէր վասըթասը իլէ իտարէ օլունույօր իտիք։ Մէզքիւր վա'իզլերէն պաչըճալարը Վեր. Սարգիս Թօրեան (Մար'աչը) եիրմի սէննէ, Պատ. Ատուր Թօփալեան (Հաճընլը) ալթը սէննէ, Վեր. Ստեփան Ծովհաննէսեան (Մար'աչը) օն սէննէ, վէ պունլարտան մա'տա սա'իր վա'զլար տախի պիրէր սէննէ գատար քիլիսէմիզէ իչլէմիչ տիրլեր։ Կէչէն սէննէ տախի Ծովակիմ էֆ. Գայսեան Ատանալը կէնճ վա'զ տա'վէթ օլունուպ սէքիզ այ գատար արամըզտա իչլէմիչ, վէ պու ազ միւտտէթ զարֆընտա իֆա էյլէսիյի հիւսն ի խըտմէթ, վէ մէտհէ չայան խասսիյէթլերի իչիւն իչպու կէնճ վա'զըմըզ տախի էվվէլքիւէր կիպի 'ումում ճէմա'աթ Թարաֆընտան սէվիլմիչ իտի, հաթթա եագընտա քէնտիսինի քիլիսէմիզէ չօպան Թախսիս էթտիրմէք Նիյէթինտէ իտիք։

Լաքին էյվա՜հ, Ատանանըն չօլ աճը ղէհիրտէն աճը, օլան էսէֆլի վագը'ասը, պէալէմէքտէ օլարաղըմըզ իւմիտլերին ճիւմլէսինի պէր հավա էտէրէք, սա՜իր պիր չօգ մինպէրլեր իլէ պիրլիքտէ պիզիմ տախի մինպէրիմիզի վա'զըսըզ պրագմըշ, վէ պիւթիւն խըտմէթլերիմիզին ահէնկինի քեամիլէն իվլալ էթմիչ տիր։ Իմտի չու աճընտաճագ ահվալըմըզը նասըլ Թա'րիֆ, վէ հանկըսընը Թա'տատ էտէլիմ, քիլիսէ իմթիյազլարընտան մահրում իզ, խասթա վէ ֆագիրլերիմիզ Թէսէլլիսիզ տիր, պէլաղէթլի վա'զլարա ալըշմըշ օլան ճէմա'աթ միւ"էսիր վա'զլարտան մահրում տըր։ Կէչէն սէննէ պու այլարտա օլան պախթիյարլըղ իլէ չիմտիքի հալիմիզի մուգայէսէ էյլէսիքճէ ոարսըլմայան պիր գալպ պուլունո՜ր մը։ Մինպէրիմիզ իչիւն պիր վա'զ Թէտարիք էթմէյէ չալըշըղ իսէ տէ, մուվաֆֆագ օլամատըղ, իմտի հալիմիզ նէ՞ օլաճագ, վէ նէ՞ եափաճաղը, զիրա հաւսատ չօգ, լաքին 'ամէլէ ազ տըր. իմտի պիզիմ կիպի վա'զըսըզ գալմըշ օլան պիրատէրլեր, կէլինիզ հաւսատ Սահիպինէ պիրլիքտէ բէճա էտէլիմ քի Քէնտի հաւսատընա միւնասիպ խըտմէթճիլեր Թէտարիք էյլէյէ։

Իմտի Ջ՛յ Ամէրիգա, Էվրօփա վէ Թիւրքիատա վա'զըզըղա իդթիտարը, լիյագաթը վէ միւնասէպէթի օլան սէվկիւլիւ պիրատէրլեր, Ալլահ 'այգընա եավարըրըզ, չու չըրաղը սէօնիւպ, չամ'ատըն եէրինտէն գալտըրըլմըշ օլան մինպէրլերէրէ, մէ"յուս վէ միւքէտտէր օլան քիլիսէլերէ չօպանլարը վուրուլուպ քէնտիլերի տաղըլմագ իւզրէ օլան փէրիչան սիւրիւլերէ աճըմազ մըսընըզ։ Նէլսաքեարըն Պատրոսլարընա 'ալագասը եօգ մը տըր, վէ եինէ սէմայա 'ուրուճու սա'աթընտա «Սէմատա վէ զէմինաէ պիւթիւն հիւքիւմէթ պատնա վէրիլսի, իմտի կիտինիզ ճիւմլէ միլլէթլերի չակիրտ էտինիզ» տէյիւ օլան քէլամ տիւնեանըն նիհայէթինէ գատար նագիզ տէյի՛լ մի տիր։ Իսրայէլէ խելաս պիր եէրտէն զուհուր էտէր վէ Աբրահամա թաչլարտան էվվատ գալտըրմադա գատիր օլան Ալլահ, մինպէրլերիմիզէ տախի միւնասիպ վա'զլար թէտարիք էտէպիլիր, լաքին թէտարիք օլունճագլար արասընտա պուլունմադ իսթէմի՛զ մի սինիզ։

Իչթէ խուսուսի օլարագ իպրամ իլէ տա'վէթ էտիյօրըզ. չու մէ"յուս օլան մինպէր վէ ճէմա'աթլարըմըզը թէսլիյէ էթմէկը իչիւն պույուրունուզ, ալգըշ իլէ սիզի իսթիգպալ էթմէյէ հազըր իզ։

Ալպուսթան ՄԱՏԹԷՈՍ Ա. ՄՐՒՃԸԵԱՆ

ՅՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՑԱՍԻՑԷ

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Մեհլե՛ն Ղե՛ոսանը 22ին էջնէ՛ը. — Պելեհյէ թապիզների մա՛աշարընըն մունթազամէն վերիլմէսի հագըննաքի թադրիրին թէտգիգի փարլամէնթոյա ա՛իա օլմատղընտան ըէտահնէ գարար վերիլմիչ տիր։ —Ատանատաքի էմլաք ու արազի էսհազընա մէճճանէն թափու սէնէսի ի՛թասը հագըննտա էնճիւմէնն մազպաթասընըն Փազար էրթեսի կիւնիւ միւզաքէրէսի գարարկիր օլտու։ —Գըզըլ Ըրմագ իլէ Սագարիա նէհրլերինին թանզիմի մէճրասը հագըննտաքի մազպաթա օգունարագ Տախիլիյէ նազարէթինէ թէպլիղաթ իճրասը գարարլաշըրըլմըշ սըր։ —Իզմիրտէն չէքիրտէքսիզ իւղիւմ հագըննտա թիւճճարան թարաֆընտան չէքիլէն թէլէկրաֆնամէնին Սէտարէթէ հեվալէսի գապուլ էտիլմիչ տիր։— Միւլքիյէ թէգա՛իւտ դանունընըն 29նճը մատաէսի հագըննտա էնճիւմէն գարարընըն գապուլը գարարկիր օլմուշ սըր։ —Խասթալըղընտան տօլայը 3 այ թէմմուզ ի մէ՛ղունիյէթինէ տա՛իր Սանա՛ա մէպ՛ուսը Սէյիտ Ա՛ալի էֆ.նին իսթիտ՛ասը իլէ եէմէն վիլայէթինին թահրիրաթընըն կէօնտէրիլտիյինէ տա՛իր Տախիլիյէնին թէղգէրէսի օգունտու վէ պու մէս՛էլէնին լէհ վէ ՛ալէյհինտէ պիր չօգ միւսահասէ վէ միւնագաչաթ ճէրէյան էթտիքաէն սօնրա ՛ադըպէթ մէպ՛ուսը միւշարիէյհին իսթէտիյի մէ՛ղունիյէթին վերիլմէսինէ էքսէրիյէթէլէ գարար վերիլմիչ տիր։ —Մէպ՛ուսանըն 23իւնճի իճթիմա՛ընտա էվվէլա չէթէլէր դանունընըն մէպ՛ուսան մէճլիսինէ իրսալ օլունտըղընա տա՛իր մագամը Սէտարէթէն կէլէն թէղգէրէ միւսթա՛ճէլէն թէտգիգ օլունմագ իւզրէ Տախիլիյէ էնճիւմէնինէ հեվալէ օլունմըշ սըր։ —Փօսթա միւշավիրիյինտէ միւսթահսէմ օլարաղ հալտէ մէ՛մուրիյէթինտէն ինֆիսալ էտէճէք զաթա 4 այրդ թահսիսաթը օլան 36410 ղրշ.ըն վերիլմէսինէ տա՛իր եհնէ Սէտարէթէն կէլմիչ օլան թէղգէրէ միւվազէնէ ի մալիյէ էնճիւմէնինէ հեվալէ օլունմըշ սըր։ — Իլպիսան մէպ՛ուսլըղընա ինթիխապ օլունան Միւսէյրիս Հաճի Ա՛ալի էֆ.նին մազպաթասը օգունարագ մէպ՛ուսլըղա գապուլընա էքսէրիյէթէլէ գարար վերիլմիչ տիր։ —Թէչքիլի մուգարրէր օլան Ճապիս սանճաղընա իհան օլունան լիհնէ ի սա՛ատէթի կէօթիւրմէք իչիւն Համամի էֆ.յէ 20 կիւնլիւք պիր մէ՛ղունիյէթ վերիլմէսի էքսէրիյէթէլէ գարարլաշըրըլմըշ սըր։ —Կէչէն սէնէ «Պիւյա մա՛ղէրէթ հօզլամալարտա իսպաթ ը վիւճուտ էթմէյէնլէր ղազէթալարլա ի՛լան էտիլսին. գասթ էլեհվմ իճրա օլունսունն վէ նիզամնամէ ի տախիլի պու սուրէթլէ թա՛տիլ օլունսունն» հօլլու վերիլէն գարարա ի՛թիրազ էտիլմիչ վէ պու խուսուստա պիր չօգ միւնագաչաթ վուգու՛ընտան սօնրա միւզաքէրէսի տիկէր պիր կիւնէ թէ՛խիր օլունմըշ սըր։ —Պա՛տէհու Նէյտէ վէ Էվվէր իսմինտէ 2 գրուազէօրիւն իչասընա մախսուս օլարագ թօփլանըլըշ Պանգ ը ՛Օսմանիտէ մահֆուզ պուլունան 22 պին քիւսուր լիրանըն ի՛անէ ի միլլիյէ ճէմ՛իյէթինէ վերիլմէսի պապընտաքի թագրիր օգունուպ, պու պապտէ պիր խայը միւզաքէրաթ ճերէյան էթմիչ վէ ՛ադըպէթ մէպլաղ ը մէզքիւրըն տախիլիյէ նազարէթի վասըթասըյլէ ճէմ՛իյէթ ի մէզքիւրէյէ կէօնտէրիլմէսինէ էքսէրիյէթէլէ գարար վերիլմիչ տիր։ —Պա՛տէհու թէտգիգ ի թէնսիգաթ էնճիւմէնի թարաֆընտան կէլէն ղայէթ մուֆասսալ պիր մազպաթա օգունմըշ վէ միւնաէրիճաթընըն հէր պիրի չայան ը միւթալա՛ա օլմասընա պինա՛էն ա՛զալարա քէսպ ի իթթիլա՛ էտիլտիքտէն սօնրա միւզաքէրէ էտիլմէսի թէքլիֆ էտիլմիչ վէ իչպու թէքլիֆ գապուլ էտիլմիչ տիր։

Ա՛եան Ղե՛ոսանը. Ատանատա Մօսթօրքէմընըն 4 այա թէմմուզի հագըննտա մէպ՛ուսան գարարը գապուլ վէ թաստիգ էտիլտի։ — Սատր ը սազդ Հիւսէյին Հիլմի փաշանըն թալէպ էյլէտիյի 3-4 այ մէ՛ղունէնիյէթին վերիլմէսինէ պիլ իթթիֆագ գարար վերիլտի։ —Լինչ մէս՛էլէսինէ տա՛իր Պաղտատա էհալիսինին թէլէկրաֆնամէսինէ տա՛իր մազպաթա օգունունուպ իչին էհէմմիյէթինէ պինա՛էն պու մազպաթանըն թապ՛ ու թէվզի՛ինտէն սօնրա բուղնամէյէ կէչիրիլմէսի թէնսիպ էտիլտի։ —Հէյ՛էթ ի թէչրի՛իյէ միւզաքէրաթընըն թաֆվիմ ի վէֆայի՛ թաբաթիընտան ՛իլավէ սուրէթինտէ վէ այրը այրը օլարագ թապ՛ ու նէչրի մէճլիս ի մէպ՛ուսանլէ մուխապէրէտէն սօնրա ճէրիտէ ի մէզքիւրէյէ թէպլիղինէ տա՛իր լա՛իհա էնճիւմէնինին մազպաթասը օգունունուպ, թաստիգ օլունտու։ —Ղայր ի մէվճուտ ա՛զանըն էսպապ ը ղայպուպէթիյլէ էսամիսինին թասրիհ վէ զրա՛աթ վէ ճէրիտէ ի բէմմիյէ իլէ ի՛լան էտիլմէսինէ տա՛իր էնճիւմէնին մազպաթասը օգունմըշ իսէ տէ, իչի ուզաթմամագ իչիւն պու մազպաթանըն թապ՛ ու թէվզի՛ի թէնսիպ էտիլտի։ —Րէչիտ Ա՛քիֆ փաշա եէթիմլէր, տուլ գարըլար վէ միւթէգա՛իտլէր, միւհթաճլար վէ ժանտարմա՛ լարտան պաշգա մա՛աշը պին ղրշ.տան զիյատէ օլանլարըն պիրէր մա՛աշ թէրք էթմէյէրինի թէքլիֆ էյլէտի։ Պու թէքլիֆին լէհ վէ ՛ալէյհինտէ պիր խայլի միւզաքէրաթ վէ միւնագաչաթ ճէրէյան

էթաիքաէն ասնրա պու թէքլիֆ բէ՛յէ գօնուլարադ պու սէնէ պիր մա՛աշ վէ կէլէճէք սէնէ տաիսի պիր մա՛աշըն թէրքինէ դարար վէրիլսի։

Օն իքի , օն իւչ կիւնտէն պէրու տէվամ էթ-մէքտէ օլան պուհրան ը վիւքէլա , պու փէնճէչէն-պիհ կիւնիւ սուրէթի գաթ՛իյէտ ֆայալիէզիր օլմուշ տըր ։ Տէվլէթի 'Օսմանիյէ Րօմա սէֆիրի Հագդը պէյէ րիւթպէ ի վիւզարէթ թէվֆիհ էտիլէ-րէք մադամ ը սէտարէթէ ինթիխապ վէ թա՛եին է-տիլմիշ օլմաղլէ միւշարիւէյհ հէյ՛էթի ի վիւքէլայը պէրվէճհ ի աթի թէչքիլ էթմիշ տիր ։ 'Ատիլիյէ նա-զարէթինէ Շուրա ի Տէվլէթ բիյասէթինէ Նէճմէտ-տին պէյ (իպգա՛էն), Խարիճիյէ նազարէթինէ Րիֆ-'աթ փաշա (իպգա՛էն), Տաքսիմիյէ նազարէթինէ Թա՛աթ պէյ (իպգա՛էն), Հարպիյէ նազարէթինէ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա , Մալիյէ նազարէթինէ Ճավիտ պէյ (իպգա՛էն), Պահրիյէ նազարէթինէ Մի-րիւիվա Խալիլ փաշա , Մէ՛արիֆ նազարէթինէ մէպ-'ուսանատան էմրուլլահ էֆէնտի , Թիճարէթ վէ Նա-ֆի՛ա նազարէթինէ Հալաճեան էֆէնտի (իպգա՛էն), Օրման վէ Մէ՛ատին վէ Զըրա՛աթ նազարէթինէ ա՛յանատան Մավրօգօրատօ էֆէնտի, Էվգաֆ ը հիւ-մայուն նազարէթինէ ա՛յանատան Շէրիֆ Հայտար պէյ իմթիխապ օլունմըշլար տըր ։ Թարաֆ ը սա-մի ի սէտարէթ փէնահիտէն վիլայաթա վէ էվի-յէ ի զայր ի միւհադայա թէլէկրաֆնամէլէր չէքի-լէրէք ճանիպ ի հազրէթ ի Փատիշահիտէն խըտմէթի սէտարէթին 'իհտաէ ի տէվլէթլէրինէ թէվֆիհ պու-յըրըլսըդը պիլտիրիլմիշ տիր։ Մէնէտա ի Սէտարէթին Հագդը փաշա հազնին 'իհտաէլէրինէ թէվֆիհինիլէ պէրապէր գապինէնին թէչէքքիւլ էթմէյի , Խա-րիճիյէ նազարէթինատէն սիւֆէրաի սալթանաթը 'Օս-մանիյէյէ պաթէլէկրաֆ իչ՛ար էտիլմիշ , քէյֆիյէ-թին նէզաէրինատ սէֆիր պու-լունաըզլարը հիւքիւ-մէթլէրէ թէպլիղ օլունմասը թաւսիյէ օլունմըշ տըր։ —Գաւանիյի ի Եունանիյէնին կիրիտատ թաթպիգինէ, վէ Եունան գրալը նամընա թահդիֆ իճրասընա գալ-գըշըլմասընատան նաչի տիւվէլ ի համիյէ թէպլիղ է-տիլէն նօթանըն ճէվապնամէլէրի Խարիճիյէ նազա-րէթինէ վարիա օլմուշ տըր ։ Մէզքիւր ճէվապլար-տա Կիրիտլիէրէն իչպու հարաքեաթէ ը ախիրէլէրի ճիտատէն մուճիպ ի թէ՛էսիճ օլարը զիքր օլու-նարագ իչպու հարաքեաթէրն չիտատէթլէ թագպիհ էտիլսիյի , վէ պու պապատ միւզաքէրաթա պաչ-լանարագ իչպու անվալըն գաթ՛իյէն մէն՛ օլունա-ճաղը թէ՛սինն էտիլմէքտատ տիր ։ — Իտալաթատան ալընան կէօմրիւք րուսուսըընըն 0/0 4 բատատէսին-ատ թէզկիտի հագդընատա տիւվէլ ի սա՛իրէ ի մու-'ազզամանըն թատատիգի գաթ՛իսի ախիրէն Խարի-ճիյէ նազարէթինէ վիւրուտ էթտիյինատէն սէնէ ի ճէտիտատ ի մալիյէ իպթիտասընատան ի՛թիպարէն իչպու ըէսմին թէ՛սինի ճիպայէթի էսպապընըն իս-թիքմալը նազարէթի միւշարիւէյհատատան րուսուսմաթ միւտիրիյէթ ի 'ումումիյէսինէ թէպլիղ օլունմըշ տըր։

Խճիլը ճէմ. Մա՛էթթէ՛էսիւճ իչիթտիյիմիզ կէօ-րէ Ուրճա գահրէմանը Միս Շաթըդ աղըր պիր սուրէթատ խասթա կաթմագատա տըր։ — Միւթէ-վէֆճա Վեր. Կարապետ Մարգարեանըն զէվճէ ի միւհթէրէմէսի Մարիամ հանըմ կէչէն հաճթա Րիւթահհատատա վէճաթ էյլէմիշ տիր։ Րիւթահհա-տատա Փրօ. վա՛ըզ պուլունմատըզը իչիւն Վեր. Ց. Երանեան էճ. Գ. Հիսարատան տա՛վէթ օլունմըշ տըր։ Քէզալիք Փրօթ. մէզարիսթանը տաիսի պու-լունմատըզը իչիւն Լուս. միլլէթտաչար միւթէ-վէֆճաթըն մախտումը Տօգ. Ա. Մարգարեանա քէնտի մուհապպէթ վէ իլթիրաքլարընը կէօսթեր-մէք իւզրէ ճէնաղէնին քէնտի մէզարիսթանլա-րընա մէճճանէն տէճին էտիլմէսինէ միւսա՛ատէ էյլէմիշլէր, վէ ճէնազէ մէրասիմինի քահանայ հայր-լար իճրայա րազի օլմուշլար տըր։ Վեր. Ց. Երան-եան կէրէք քիլիսէտէ վէ կէրէք մէզարիսթանատա նասիհաթ էյլէմիշ տիր։ Լուս. պերատէրլէրին իպ-րազ էթտիյի պու նէճիպ հիսսիյաթ կէրէք ճէնազէ սահիպլէրինի վէ կէրէք Վեր. Ց. Երանեանը փէք մէմնուն վէ մահզուզ գըլմըշ տըր։ Վեր. Երանեան օրատա գալտըզը 2-3 կիւն զարճընատա վա՛զլարը վէ նասիհաթլարը իլէ Մարգարեան 'ա՛իլէսինի թէպլիյէ վէ օրատա պուլունան տիկէր ճէմա՛աթլարը թէչ-վիզ էյլէմիշ տիր։ —Խարփութ գօլէճի բէ՛իսի Մր. Րիկզ իսթէ՛ֆա էյլէմիշ տիր։

Էջմ. ճէմ. Ճիսմանի Մէճլիսին (Քաղ. Ժողով) պիր իճթիմա՛ընատա Տօգ. Տաղաւարեան էֆ. մէք-թէպ մէս՛էլէսինատ Մէ՛արիֆ նազարէթինին Փաթ-րիգխանէնին իմթիյազաթընը թահտիա էթմէյէ աս-լա նիյէթի օլմատըղընը պէյանլէ՝ մէ՛արիֆ պիւտ-ճէսինատէն թա՛եին օլունան մէպլաղըն Տէրսիա՛ա-տէթատ Փաթրիգխանէ վէ թաչրալարատա մէրհա-սալար վասըթասըյլա թէ՛սիյէ օլունմասընա բազի օլտըղընը պիլտիրմիշ իսէ տէ , Տաքսիմիյէ նազարէ-թի թարաֆընատան վիլայաթա կէօնտէրիլէն թահ-րիրաթ ը րէսմիյէ սանըրսըն իչպու իֆատէյի թէքզիպ էթմէքտատ տիր։ — Ֆրանսանըն էսպապ պաչ վէքիլի Մ. Ժօրժ Քլէմանսօ պու կիւնլէրտէ Մըսըրը զիյարէթլէ Պօղոս Նուպար փաշանըն գօ-նաղընատա պիր այ կէչիրէճէք օլտըղընատան, օրատա միւշարիւէյհ իչիւն խասսէթէն պիր տա՛իրէ թէ-սարիք էտիլմիշ տիր ։ —Սօն կիւնլէրտէ Վանատան վէ Աղթամար ճիվարընատան Փաթրիգխանէյէ վիւ-

րուա էտէն թէլէկրաֆնամէլերտէ Դաշնակցական-լար 'ալէյհինտէ չիքեայէթլէր էտիլմէքտէ վէ պուն-լարըն էլլերինտէն քէնտիլերի խելաս էյլէմէլերի իչիւն ըչճա օլունմագատա տըր ։ — Եէտի գուլէ էյ-թամխանէսի մէս'էլէսի էլան հալ օլունմամըշ տըր։ —Պաղչէճիք Փրօ. ճէմա'աթը միւ'թէպէրանընտան Խաչիկ Աւետիսեան պիւթիւն ֆամիլեասըյլէ էրմէ-նի քիւիսէսինէ 'ավտէթ էյլէմիշ , վէ գըզընըն նի-քահընը օթատա իճրա էթաիրմիշ, վէ պու միւնա-սէպէթլէ մէքթէպէ վէ քիւիսէյէ 20 լիրա վէրմիշ իտիյի էրմէնի ղաչէթալարընտա եաղըլմըշ տըր ։ —Վարնա էրմէնի թաճիրլէրինտէն օն գատար ղէ-վաթ սէնէվի 120 ֆր. վէրմէյի տէր'իւհտէ էտէրէք կիւիկիատան պիրեր եէթիմին մասրաֆընը վա'տ էյլէմիշլէր տիր։ —Երուսաղէմ մանասթըրընտա գանուն վէ նիզամ ու ինթիզամա գարշը պաչա-մըշ օլան 'ասըլըդ հալա տէվամ էթմէքտէ տիր։ Փաթրիդ ջա'իմմագամը իւէ Պարդեւ էֆ. Փափազ-եանտան կէլէն թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, մահալլի հիւքիւմէթի իւչ սերքէրտէլերի մանասթըրտան թէզ'իա իչիւն Տէրիսա'ատէթտէն միւ"էսսիր թա'-լիմաթա պէքլէմէքտէ տիր։ —Ժընէվտէքի էրմէնի թաւէպէյի 'Օամանը գունօրօսը ախիրէն պիր զիյա-ֆէթէ տա'վէթ էյլէմիշ, վէ թաւէպէ Խարիճիյէ նա-զըրը վասըթասըյլէ Զաթը Շահանէյէ պիր թէլէկ-րաֆնամէ քէչիտէ վէ պէյան ը մինինէթտաբի էյլէ-միշլէր տիր։

Պէնէ կէձոպէրլէն +էլիոպ. Լէցցտ Իզագել (Իսթ Լինն) նամ մա'րուֆ ճալիպ ի տիգգաթ բօման ։ (428 սահիֆէ) Միւ"էէլիֆի Միսիս Հէնրի Ուուտ միւթէր-ճիմի Տօգ. Ս. Նազդալեան ։ Ֆիյ. 12 ղրչ. ։ Թաչ-րատան սըփարըշ կէօնտէրէնլէր Տէրիսա'ատէթտէ միւթէրճիմէ միւրաճա'աթ էտէպլիւրլէր ։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

—·—

Ինկլիլթերրանըն եէնի մէպ'ուսան մէճլիսինին ինթիխապաթընա Ցունվ. 2/15տէ իպ-թիտար օլունուպ, Ցունվ. 15/28տէ խիթամ վէրի-լէճէք տիր ։ Հէր տա'իրէ ի ինթիխապիյէտէ բէ'յ ի'-թաար իչի անճագ պիր կիւն տէվամ էտէճէք իսկ տէ , մուխթէլիֆ տա'իրէ ի ինթիխապիյէլեր իչիւն մուխթէլիֆ կիւնլեր թախսիս օլունճագ տըր ։ Ինթիխապ օլունճագ 670 ա'զատան 58ի պիրինճի կիւնտէ , եա'նի պու կիւն (Ճիւմ'ա էրթէսի) ինթիխապ էտիլէճէքլեր տիր ։ Սա'իր տա'իրէ ի ինթի-խապիյէլերին պա'զըսընտա ինթիխապաթ Փաղար էրթէսի ։ սա'իրլէրինտէ Սալը կիւնիւ իճրա օլուն նաճագ , վէ հէր տա'իրէ ի ինթիխապիյէտէն պիրեր մէպ'ուս ինթիխապ օլունընճայա գատար ինթիխա-պաթ պու վէճհլէ տէվամ էտէճէք տիր ։ Ֆրանսա-տա վէ Էվրօփանըն սա'իր մէմլէքէթլէրինտէ ին-թիխապաթ էքսէրիա Փաղար կիւնլերի իճրա օլուն նուրլար իսէ տէ, Ինկլիլթերրատա Բապպըն կիւնիւ-նէ տահա զիյատէ ասար ը իհթիրամ կէօսթէրիլտի-յինտէն, օ կիւն հիչ պիր ինթիխապաթ իճրա օ-լունմամըշ ։ Հէր կիւն Ինկլիլթերրատա պիր չօգ սիյասի նուրթզլար իրատ էտիլմէքտէ օլուպ , պիւ-թիւն մէմլէքէթ տախիլինտէ պէօյիւք հէյէճան հիւքմ սիւրմէքտէ տիր ։

Օն իքինճի 'ասրատա Սիմօն տը Մօնֆօրթըն է-յամընտան պէրու հիչ պիր զէմանատա միւճա-հէտէ ի սիյասիյէյէ ասլզատէկեան մէճլիսինին պու գատար չօգ ա'զասը իչթիրաք էթմէմիշ տիր ։ Անլէր հիւքիւմէթի սօնու իչթիրաքիյուն ուսու-լընատա գարար գըլաճագ պիր մէսլէք իթթիխազ էթմէքլէ իթհամ էթմէքտէ տիրլեր ։ Լաքին Պաչ վէքիլ Մր. Էսգուիթհ , վէ Խարիճիյէ նազըրը Սըր Էտուարտ Կրէյ կիպի զաթլարըն իչթիրաքիյուն ուսուլընա եիւզ վէրտիքլերինէ պիճարաճ հիչ պիր քիմսէ չինանմագ ։ Մուհաֆազաքեար խաթիպլերին սէրա էթտիքլերի տիկէր պիր իթհամ չու տըր քի , հիւքիւմէթի ասլզատէկեան մէճլիսինին վիւճուտընը գալտըրարագ , եալընըզ 'ավամմ գամարասընատան միւրէքքէպ պիր փարլամէնթօ թէչքիլ էթմէյէ չա-լըշըյօր ։ Պու իտա'ա տախի նահագդ տըր ։ Հիւ-քիւմէթին ի'թիրազ էթտիյի վէ կէօրիւնիւչտէ պիհագդըն ի'թիրազ էթտիյի չէյ չու տըր քի ասլ-զատէկեան մէճլիսի" զայէթլէ թարաֆկիրանէ մու-'ամէլէ էթմէքտէ տիր ։ Մագամ ը իգթիտարատա մուհաֆազաքեար պիր հիւքիւմէթի պուլունաբդը զէմանի անըն թէքլիֆ էթտիյի պիլճիւմլէ թէտպիր-լեր ասլզատէկեան մէճլիսի թարաֆընտան պիլա միւչքիլաթ գապուլ էտիլմէքտէ տիր ։ Լաքին մա-գամ ը իգթիտարա հուրրիյէթփէրվէր պիր հիւքիւ-մէթ կէչինճէ, անըն թէքլիֆլերի չօգ ագ'ա բէտտ էտիլտիյինտէն Լիպէրալլարըն իճրա ի հիւքիւմէթ էթմէլերի սայըի իմքանսըդ հալէ կէլիյօր ։ Պունա պինա'էն էկէր ինթիխապաթ Հուրրիյէթփէրվէրլերէ միւսա'իտ չըգարսա, անլեր Լօրտլար գամարասընըն Հուրրիյէթփէրվէր 'Ավամմ գամարասընըն սա'յ ու ու զայրէթլէրինի թէքրար զայր ի միւամիր հալէ կէթիրմէլերինի իմքանսըդ գըլաճագ իսլահաթ թա-լէպ էտէճէքլեր տիր ։ Մուհաֆազաքեար ֆըրդայա թարաֆտար օլան պիր չօգ քիմսէլեր տախի Ասլ-զատէկեան մէճլիսինին իսլահ օլունմասը լիւզումը-նը հիսս էտիյօրլար ։ Ինկլիլթերրատա էն մուգթէ-տիր սիյասէթչինասլարտան պա'զրլարը Ասլզատէ-կեան մէճլիսի ա'զասընտան տըրլար ։ Լաքին մէզ-քիւր մէճլիս ա'զալըդը պիւսպիւթիւն իրսի օլտը-ղընտան անըն ա'զալարընտան պէօյիւք պիր էքսէրի-յէթինին օլ մէվգը' իչինէ խուսուսի պիր ուլդունլըգ-լարը եօգ տըր ։ Ասլզատէկեան մէճլիսի ա'զալարը-նըն գըսմէն ինթիխապ թարիգիյէ, գըսմէն տէ իր-սի օլարագ թա'ինինէրինի միւճազ գլան պիր իս-լահաթ մէղքիւր հէյ'էթին գուվվէ ի թէչրի'իյէ իչի-նէ իչթիրաքա օլան խթի'տատընը թէզեհիտ էտէր ։ Պիւտճէնին Մուհաֆազաքեարլարճա հէտէֆի թա'-

բիզի օլան վէ Լօրտլար մէճլիսի թարաֆընտան պիւտճէնին բէտա օլունմասընա պա'իս օլան գըսմ-լար իքի տիր։ Պունլարտան պիրիսի արազի իւզէ-րինէ վէրկի թարը իսէ տէ, Մր. Էսգուիթին իզա-հընա կէօրէ, զէր' ու թիմար օլունան արազի պիւտճէնին պու գըսմընտան հիչ միւթէ"էսիր օլ-մայաճագ տըր։ Անճագ նուֆուս ը էհալինին թէ-զայիւտինտէն, եախօտ սա"իր պիր սէպէպտէն տօ-լայը պիր չէհիր ճիվարընտա քեա"ին արազինին գըյմէթի թէզայիւտ էտինճէ, հիւքիւմէթ մէզքիւր թէզայիւտ ի գըյմէթի նազար ը ի'թիպարա ալարագ օլ արազինին վէրկինսինի օլ նիսպէթտէ թէզեիտ էտէր։ Պիւտճէնին հէտէֆ ի ի'թիրազ օլան տիկէր գըսմը միւսքիրաթ րուխսաթնամէլերի պէտէլլերի-նին թէզեիտ տիր։ Լաքին Մր. Էսգուիթին պէյա-նընճա, պու նէվ' պիր րուխսաթնամէ անը ալան քիմսէյէ քէնտի սա"իրէսինտէ միւսքիրաթ թիճա-րէթի ինհիսարընը պախչ էտիյօր, վէ օ իչպու ինհի-սար իչին էլեէվմ պիր կէօնէ րէտա եա վէրկի թէ"-տիյէ էթմէյօր։ Ինթիխապաթըն նէթիճէսինի մէչ-քիւք պրագան պիր չէյ վար իսէ, օտա Մր. Էս-գուիթին Լիպէրալլար մէվզը' ի իզթիտարա կէչէ-ճէք օլուրլարսա, Իրլանտայա մուխթարիյէթ ի իտա-րէ վէրէճէքլէրինէ տա"իր օլան իֆատէսի տիր։ Եա"նի Լօնտրատաքի փարլամէնթօ ֆա"իգ պիր մէվ-զը' թուխթարագ պիւթիւն ինկիլիթէրրա մէմալիքինէ 'ա"իտ մէս"էլէլերի ֆայլ ու թէսվիյէ էթմէքլէ պէ-րաբեր, Իրլանտա փարլամէնթօսը Տըպլինտէ 'ագտ ը իճթիմա' էտէրէք պիւսպիւթիւն Իրլանտայա 'ա-'իտ ուժմուր ու մէսա"իլին հալլ ու ֆայլը իլէ իչ-թիզալ էտէճէք տիր։ Պունա պէնզէր պիր թէքլիֆ սէպէպիյլէ Մր. Էսգուիթէտէն տանա պէօյիւք պիր սիյասէթչինաս, եա"նի Մր. Կլէտսթընն տիւչար ը մաղուպիյէթ օլմուշ իտի։

Մէէրլէ Եըլտըզ. Մէերլիս սէյհարէսինին մէսքիւն օլտըղը խուսուսընտա պա'զը քիմսէյէրին իտի'ալա-րընա պաչըճա տէլիլ վէ պիւրհան սէյհարէ ի մէզ-քիւրէնին սաթհընտա մէֆրուզ ճէտվէլլերին մէվճու-տիյէթի տիր։ Իչպու գանալլարըն մունթազամիյէթի-նէ պագարագ իտի'ա օլունույօր քի, անլէրմէրրի-խին սէքէնէսի թարաֆընտան իսգա վէ իրվա, եա-խօտ իհթիմալ քի սէյր ի սէֆա"ին մագսէտիյլէ հաֆր ու քիւչատ էտիլմիչլէր տիր։ Լօնտրա ճիվա-րընտա քեա"ին Կրինուիչ րատատխանէ ի 'ամիրէսի հէյ"է'իյունընտան պիրիսինին իտի'ասընճա, մէվ-ճուտ տըր տէյիւ իտի'ա օլունան գանալլար մէվ-ճուտ տէյիլ տիրլէր, վէ անլէրին մա'հուտ քէչֆի գատիմ հէյ"էթչինասլարըն գուլլանտըգլարը ալէթլե-րին գուվվէթճէ նօգսանլարընտան նէչ"էթ էթմիչ տիր։

Պու իտի'այա գարչը իչպու գանալ չէքլինտէքի խաթթալարըն քեաչֆի օլան Իթալիան հէյ"էթչինաս Շիափարելլի ճէվապէն տէյօր քի, Մէզքիւր գանալ-լարըն մէվճուտիյէթինէ հիչ չիւպհէ հօգ տըր, վէ չուտ սօն 30 սէնէ զարֆընտա էն ա'լա տուրպինլեր վէ ալէթլեր գուլլանան սա"իր պիր չօգ հէյ"էթչինաս-լար տախի անլերի կէօրմիչլէր տիր։

Մ-ընէվվէ. Եուհանիսթան գրալընըն հաղըն իդամէթ էթտիյի սերայը գրալի զուհուր էտէն պիր հանկընտա միւհիթիրիդ օլմուշ տըր։ Պու սերայ Ա-թինանըն թագրիպէն 25 քիլօմէթրօ պու'տ ու մէ-սաֆէսինտէ քեա"ին օլուպ, տիլքիւչա պաղչէ վէ օրմանլարլէ մուհաթ տըր։ Հանկըն գազա"էն, փէք իհթիմալ քի 'իպատէթհանէտէ հանան պիր գան-տիլին տէվրիլմէսինտէն նէչ"էթ էթմիչ տիր։ Ինկի-լիզ վէ Րուս 'ասաքիր ի պահրիյէսի մէզքիւր հա-րիդին իթֆասը էմրինտէ պէօյիւք հարարլըդ կէօս-թէրմիչլէր տիր։ —Տիւնհատա էն պէօյիւք մէմլէ-քէթ պաղչէսի՝ Նիւ Եօրգ էյալէթի իչին թէ"մին էտիլմիչ տիր։ Պու պաղչէ Նիւ Եօրգ չէհրինին չի-մալընտա Հրտսըն ըրմաղը պօյունճա 80 միլ իմթի-տատ էտէր։ Իլք տէֆ'ա պէօյլէ պիր պաղչէ վիս-ճուտէ կէթիրմէքլիյի Ամէրիգա միլեոնէրլէրինտէն օլուպ, ախիրէն վէֆաթ էթմիչ պուլունան Մր. Հէրիմըն թէրթիպ էթմիչ իսէ տէ, իչպու թէրթիպ ու փլանընը իքմալ էտէճէք դատար ուզուն միւս-տէթ հաչայամատըզընտան, օ իչպու թէտպիրինին իճրաաընը զէվճէսինէ հէվալէ, վէ անըն գուվվէտէն ֆի'լիէ իխրաճը իչիւն պիր գոմիսիօն թէչքիլ էտիլ-մէսինի թավսիյէ էթմիչ տիր։ Պէօյլէ պիր գոմի-սիօն թէչքիլ էտիլմիչ օլարագ Մր. Րօքիֆէլլըր, Մր. Մօրկըն վէ սա"իր զէնկին ատէմլէր ճէօմէրտճէ ի-'անելէր վէրմիչլէր վէ մուգթազալ 5 միլեոն տոլար-լըգ մէպլաղ էլէ կէչիրիլմիչ տիր։ Իչպու մէմլէքէթ պաղչէսի զայէթլէ վասի' օլմասընտան պաչգա, փէք կիւզել պիր մէվզը'ի տախի հա"իզ պուլունտը-ղընտան, Նիւ Եօրգ չէհրի իլէ հէմճիվար գարիյէլէ-րի սէքէնէսի իչիւն զայէթ ճազիպէլի պիր սէյրան-կահ օլաճագ տըր։

1909, Դեկ. 30 Ճունվ. 12, 1910

ՍԱՐՐԱՖԻՃԷ. Էահ միւպէտ. գվնտը.	Լ.	0.	103	19	
Շ. Տէմիր Եօլ. Թահվ.	»	Ֆրգ.	220		
Ա. Գրէտի Ֆօնսիյէ Էժէպսիէն	»		325		
Բ. » »	»		264		
Պանդ Նասիօնալ տը Կրէս	»		425		
Մէճիտիյէ ղրչ.	108	7	Գրըմից ղրչ.	50	
Մէճալիք ղրչ.	101		Լիրա Ինկլիզ	» 110	5
Կիւմիւշ ուճգ.	» 103	20	կմչ. մնթ. 6ար	» 60	
Նափօլէօն	87	16	Գարպօն գա"իմէ	8	60

ՍԱՑ—ԿԷՉԻՏ ՇԷՀԻՏԼԷՐԻՆՏԷՆ

1909, Ապրիլ 13ատ Գրիգոր աղա Սէֆէրեան հէմ մուրախաս վէ հէմ վա'իզ վէքիլի հալինաէ Անանեայ Միութիւն մէճլիսինէ կիթմէք իւզրէ գարիյէմիզէն 'ազիմլէթ էյլէսի։

Հէր նասըլ իսէ մել'ուն Սայ-կէչիա քէօյիւնէ եէթիչէնէ գատար թէհլիքէյի անլայամամըշլար։ Նիհայէթ տիւշմէնլէր կիւրուհընտան իհանէթ օլունսըգլարընտա արթըգ նէճաթ չարէսի գալմասըղընը հիսս պիրլէ ճիւմլէ վա'իզլէր վէ բէֆիզլէրի սապահան ազչամա վէ ազչամանէն օլ պիր կիւն էօյլէ սօնունա գատար տու'ա վէ նիյազլար էյլէմիչ տիրլեր։

Պու արատա իհթիյար Գրիգոր աղա վէ քէնտի եէյէնի Գարաքէօյ վա'իզի Սամուէլ էֆէնտի Պատրոսեան Հաճի պէյ տէնիլէն չօղ ճանի վէ խա'ինէն իհանէսինէ իլթիճա էթմէյի տիւշիւնիւրլեր։ Պու զատատար Հաճի պէյ իսէ Գարաքէօյտէ չօգ տէֆ'ա մէզքիւր Սամուէլ էֆէնտինէն իհանէսինէ միւսաֆիր օլմուչ վէ թուզ էքմէյինի եէմիչ իքէն պիլէ եէնէ մէրհամէթէ կէլմէտի, էննիհայէ «Արթըգ իչ պիլմատի, հաչամամըզա իւմիտ հօգ. կէվչէմէյին. իւմիտիմիզ Ալլահտա օլսուն» տէյէրէք եէքտիկէրինի գուվվէթլէնտիրիլէր։ Հէման պու վաղթատա Գրիգոր աղա Սէֆէրեան «Եա Ալլահ, նէ՞րէտէ սէն, րէճա ու նիյազ վէ ֆէրեատ ու ֆիղանըմըզա գուլագլարընը աչ» տէյէրէք տու'ա էտէր։

Պու Սայ-կէչիա չէհիտլէրինտէն օլան միւհթէրէմ Գրիգոր աղա Սէֆէրեան ֆիլվազը' ֆէզայիլ ի միւթէ'ատիտէյէ մալիք պիր զաթ իսի։ Պու զաթ 'էօմրիւնտէ հէր հանկը պիր իչէ թէչէպպիւս էտէր իսէ եավապիլտիյինէն էն էյիսինի եափմազա չալընըր իսի։ Իտարէ ուսուլընը պիլէն, ֆամիլեա սէվիճի պիր քիմսէ իսի, էվլատլարը իլէ լէթաֆէթ վէ մուհապէթէլէ տավրանըր իսի, վէ ֆամիլեա տու'ալարընը չաշըրմազ, էվլատլարընըն ճիսմանի վէ րուհանի թա'լիմ ու թէրպիյէսինէ նէ եափապիլիր իսէ եավաար իսի։

Անընն քիլիսէ 'էօմրիւ տախի փէք տիգգաթա չայան իսի։ 60-65 սինինտէ օլուպ՝ խուսուսի պիր թա'լիմ կէօրմէտի իսէ տէ, պունտան 40-45 սէնէ գատար մուգատէմ Հաճինէ կիտէրէք իհթիյար քանանալարտան պիր աղ թա'լիմ օլունմուչ օլուպ պու թա'լիմի իլէրի կէօթիւրմիչ իսի։ Ո վագթըն Իսլամ խօճալարընտան պիլէ տէրս ալտըղընը զիքր էտէր իսի։ Եէրէպագան քիլիսէսինին բէսմի չօպանը տէյիլ իսի իսէ տէ, պիր չօպանտան դիյատէ՛ իչ կէօրիւր իսի։ Ֆէլիսէ վա'իզսիզ գալտըղընտա, իւճրէթլի վէ պիլա իւճրէթ հիւսն ի րիզասըյէ քիլիսէտէ չալըչըր իսի։ միւթէվէֆֆաննըն թէհրիպէսինտէն օլան վա'զը ճէմա'աթըն փէք խօչունա կիտէր իսի։ Օլ ուգագ քէօյ քիլիսէսինին կէնճէլէրինէ օլ տէրէճէ իչթիրաք ը հիսսի վար իսի քի, պիր գաչ սէնէ էվվէլ պիր կիւն խըտմէթտէ «էյ կէնճէլէրիմիզ, իչթէ պէնի կէօրիւյօրսընըզ։ սինինիմ 60 իսէ տէ, պիլմիչ օլուն քի ալթմըշ եաչընտա պիր կէնճ իմ. ճէսուր օլուն» տէյիւ պուլյուրտու։ Անընն սա'յ ու զայրէթի վասըթասըյէ էլան եէրէպագան գարիյէմիզտէ 40-50 գատար Փրոթէսթան խանէլէր մէվճուտ տըրլար։ Վէ պիր կիւզել քիլիսէ պինամըզ, պիրի զըզլարա պիրի օղլանլարա մախսուս իքի մէքթէպ պինալարըմըզ վար տըր։ Հաթթա Իսրիհթիյանլըգ եօլունա փէք չօգ թէ'ատի վէ էլէմ չէքէրէք չօգ մահքէմէլէրատէ, Դօզան պէյլերի վէ եա փաչալարը հուզուրընտա Քրիստոսը իգրար էթմիչ տիր։

Անընն չարչու 'էօմրիւ տախի 'ամմէնին տիգգաթընը ճէլպ էթմիչ իսի։ Վաղթընը էյիյէ իսթի'մալ էթմէյի քեամիլէն էօյրէնմիչ օլարագ, տիւքքեանընտա ալըչ վերիչ իչլերինի իսթիատա կէթիրտիքտէն սօնրա, էլինտէ Ք. Մուգատասէսի կէօրիւր իտին։ Անընն ճանլարը թէվպէյէ կէթիրմէք արզուսը փէք չէտիտ իսի։ Իսլամ, Իսրիհթիյան պիլա ֆարգ վա'զ էտէր սէօյէր իսի։ Էհալի անընն թէհրիպէսինտէն թանսիլ էթմիչ օլսըղը հէքիմլիյինտէն տախի իսթիֆատէ էտէր իսի։ Պու իսթիյար՝ պիր սուչ էտիճի մադամընտա նիչէ քէօյլերտէ միւնասա'ալարը տէրհալ թէսվիյէ էթմիչ տիր։

1909 Դեկտ. 18 ԲԵՆԻԱՄԻՆ Մ. ՍԷՖԷՐԵԱՆ

ՏԷՕՆԿԷԼԷ

Տէօնկէլէ՝ Մար'աչ սանճաղընա թապի', 7-8 սա'աթ պու'ա ը մէսաֆէտէ, Ղարպ ճիհէթինտէ 9—10 գատար Իսլամ քէօյլեր իլէ մուհաթ օլուպ, 120 Սրիսթիյան խանէլէրտէն 'իպարէթ պիր գարիյէ տիր։

Օլ զալիմ վէ մել'ուն իղթիչաթ հէնկամընտա էթրաֆ վէ էքնաֆլարը հազըպ երգուզլարընըն խապէր ի հիւզն ավէրի չար ճիհէթի պուլանտըրարընտա, հէման պու ֆուրսաթտան իսթիֆատէ էտէրէք 1-2 պին գատար 'ազիմ պիր իղտիհամ միւսէլլահ օլուպ, ափանսըզ էթրաֆըմըզը պիր գարա պուլութ կիպի սարսըլար։ Լաքին ճէնապը Հազգ պիղլերի ունութմամըզ օլսըղընտան եէտ ի ագաէսինի իւղերիմիզէ ուզատարագ աթիտէքի վասըթալարը գուլլանմըշ տըր, չէօյլէ քի, 'ատալէթվէրվէր վէ ինսանվէրվէր միւ-

տիրիմիզ Մուսթաֆա Էֆէնտի, վէ Իսլամ գօն-
չուլարըմըզտան Ալաքէլ զատէ Իսմայիլ աղա ֆ.
Դ'ամիլ զատէ Հիւսէյին աղա, լէյլ ու նիհար ուչգուռ
եւ ազիւ կէօրմէյէրէք կէլէն իզտիհամըն ֆէնա մադ-
սէալէրինի թէպաիլ էթմիլէր։

Անկէրէ իւթա կէն, «Ասպա ու էճտատըմըզտան
պէրու նէզաֆէթ ու իլթիֆաթլա վարընտըզմըզ
չու սէֆիլ վէ պիչարէ պօյնու պուրուզլըլարտան
նէ՞ իսթէրսինիզ» տէյէրէք ճանսիփէրանէ ճիւմլէմի-
զի գարտաչճասընա մուհաֆազայէ պէզլ ու զայ-
րէթ էթմիլէր։

Հազիգաթէն, եաչասըն պէօյլէսի զէվաթը
միւնթէրէմ, զիրա պիզ պու կիւն, էվվել Ալլահ,
սօնրա անլէրին սայէ ֆէյզվայէլէրինտէ թախլիս ի
ճան էտպիլմիչիզ։ տու՛ա էտլիմ քի ճէնապը
Հազգ պու կիւպի զաթլարը վաթան վէ միլլէթիմիզ
արասընտան էքսիք էթմէսին։

Լաքին թէ՛սիւֆլէ պէյան օլունուր քի օ գա-
տար ուճուզ գուրթուլմամըշըզ, թայրարատա օ-
լուպ տա քէնտի ումուր ը չախսիյէլէրի իւզէրինտէ
տուրան 7–8 կիւնճ վէ փէք նիյիտ քիմսէյէրմիզ դա-
րիյէմիզին գուրպանը մազամընտա իթլաֆ օլունա-
մուշլար տը։

Անկէրատէն էն մէչհուրը վէ ճէսուրը Զօրպաճը-
եան Աստուր աղա օլուպ իլթիյաշտան տէրհալ սօն-
րա Մար'աշ միսիոներլէրի մա'րիֆէթիյէ ի'անէ
թէվզի'ի իչիւն Անատէրուն գազասընա կէօնտէրիւ-
միչ օլուպ, օրատա Իսլամ օլան Խրիսթիյան սի-
րատէլէրիմիզի Խրիսթիյանլըզա տա'վէթ էթմէյէ
չալըշըը իթէն մէրգումա պիր աղարմազ գարա չա-
լարագ, պա'զըլարըն տէտիյինէ կէօրէ, թահթ էլ
հրֆզ Մար'աչա սէվգի հէնկամընտա անը զէհր-
լէյիպ թէլէֆ էթմիչլէր տիր։ Քէզալիք մէզգիւր
գարիյէմիզին էչնանը պուլունան իքի պիրատէր-
լէրի ճա՛նի տէմիրճի Մինաս վէ Պաղտասար աղա-
լարը, Գարս փազարը խանընտա ափանուզ վէ ճի-
կէրսուզ սուրէթլէ էօլտիւրտիւլէր, պու գաթլար
էօյլէսի իյիտլէր իտիլէր քի հէր պիրինէ 7–8 գուր-
չուն ալթըմատըգճա էօլմէմիչ տիրլէր։

Իմտի կէրէք իլթիչաշաթըն իրտա էյլէտիյի զա-
րար վէ կէրէքսէ պէյլի վէ ֆա'իտէլի ատէմլէրիմի-
զին թէյլէֆիյլէ մուճիպ օլան ֆագրը հալը վէ
պօզկունլուզը թա'րիֆ ու թա'տտա էտէմմ։

Էնալիմիզ ապէն ֆագիր օլուպ զէր' էտէճէք
արազիլէրի օլմատըզընտան, Անատէրուն վէ Զուգուր
օվա սէմթլէրինէ կիտէրէք օրատան կիւճ իլէ վէ
չօգ փէրիչանլըզ իլէ էլէ կէչիրիպ ատ հասրէթքէչ
օլտըգլարը տարը պազլամասընը պիլէ պուլամայօր-
լար։ Պահալուզդ պիր թարաֆտան վէ ֆուգարալըզդ
պիր թարաֆտան նէ եահուճագլարընը չայըրմըշ
տըրլար։ «Իմտատ, իմտատ տէյիւ» ճէնապը Բապ
իւլ 'ալէմինէ ֆէրեատլար էյլէմէքտէ տիրլէր։ Ա-
ճէպա եօ՞գ մը էօյլէսի սէվսավէթփէրվէր վէ միլ-
լէթփէրվէր զաթլար քի պու սէֆիլ էհալինին իհ-
թիյաճլարընը տիւչիւնէ, օ եօլ իլէ Ֆրիստօսընն
իչի թէրագգըտան խալի գալմայաճագ։ վէ քէնտի
'էօմր ու 'աֆիյէթինէ պու սէֆիլ էհալիչի իլէլէպէտ
մէնհուն վէ մինհնէթտար զրլաճագ։ «Նէ մուճլու
մէրհամէթլիլէրէ, զիրա օնլար մէրհամէթէ մազհար
օլաճագլար։»

Տէօնկէլէ

ՏԱՃԱՏ ՓԱՀԱՆԱՃ Տ. ՊՈՂՈՍԵԱՆ

ԻՍԼԱՀԻՅԷ

Իսլահիյէտէն ալտըզմըզ սէֆիլ իմզալը պիր
մէքթուպտա եազըլմըշ տըր։

«Գադամըզտա պուլունան Աբալարտան օլան
Հաճի Մէհմէտ չավուշ վէ պէօլիւք էմինի Իպրա
հիմ էֆէնտի ճիտտէն չալըշըպ վէ քէնտի հայաթ-ա
րընը թէհլիքէյէ գօյարագ խա՛ին ճանիլէրին էլի տալ
պիպի գուրթարմըշլար տըր։ Հիչ պիրիմիզին պու
նու զանամատը, մալըմըզ վէ տիւքքանլարըմըզ
տախի օնլարըն սայէսինտէ թալանտան խէլաս է
տիլտի, ասլա պիր իյնէմիզի զա՛յ էթմէտիք։ Պու
իքի զաթը քիրամլար մարթինլէր էլլէրինտէ, պազը
բարագ «Բիմ քի Խրիսթիյանլարա տօգունուբսա
անը գուրշունլէ հէլաք էտէրիզ» տէտիլէր։ Պէօյէ
ճիտտի սուրէթտէ պիզի մուհաֆազա էթտիքլէրի
իչիւն հաթթա Հաճի Աղայա, Պապիկեան էֆէնտի
թարաֆընտան միւքեաֆաթ տախի վա'տ պուլու-
րուլար իսէ տէ, չիմտիյէ գատար իճրա էտիլմէտի-
յինտէն տօլայը թէ՛սիճ էտէրիզ, Վագա՛ա պու
իքի վաթանփէրվէր էֆէնտիլէրին ասլա պիր չէյէ
իհթիյաճլարը եօգ տըր վէ քէնտիլէր ահէպ ի սէր-
վէթ տիրլէր, անճագ պիզ քէնտիմիզի խէլաս է-
տէն մէզգիւր էֆէնտիլէրին կէօքսիւնտէ խէլաս
նիչանընը կէօրմէճք վէ պիր ան էվվել անլէրին պու
խըսմէթլինի թազտիր էթմէյէ արզու էտէրիզ։ Բէ-
ճա էտէրիզ, միւ'էլլիֆ էֆէնտի, լութֆէն զազէթա-
նըզըն պիր քէօչէսինտէ պալատէքի Հաճի Աղանըն
վէ Իպրահիմ էֆէնտինին միւքեաֆաթընա մէրճի'ի-
նին նազարը տիգգաթընը ճէլպ էյլէյինիզ։

Էվվելա թէչէքքիւր ի 'ահիզանէմիզի գապուլ
էթմէնիզի թէմէննի էտէրիզ, էֆէնտիմ։»

Սահիպ ի իմզալար Իսլահիյէ Գատարսընըն միւս-
թէպտիտանէ մէջլէյինտէն տօլայը տախի իչթիքտա
էթմէքտէ տիրլէր։

ՄԷՎԱՏՍՏ Ը ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

Թէքէրրիւր էթմէյէն թէճէսիւտ	(Յ. Գ. Գ.)	59
Միլտա եօրթուզը	(Հ. Մ. Ալէ՛)	61
Պէյն էլ միլէլ ի'անէ գօմիսիօնը		61
Նահի'ա նազարէթինտէ իճրա՛աթ		62
Ուէմա վէ զէմմինին իզտիվաճը		62
Ղըտտա	(Մ. Մինասեան	63
Զ.ճուզլարըմըզ վէ նէսլ ի ադի	Փրօֆ.ոցը Ա. Պէզճեան	65
Պ յն վէ ֆէլսաֆ	Յ-բ-ր-Նիւն էֆ. Մ-ր-պ-ր-ն	67
Պ ւղտայ զրա՛աթը	Տիւրան էֆ. Էրզօղլ-եան	68
Ալգուսթանտան պիր տա'վէթ	Մ-պ-ր-ս Մէհճլեան	70
Սայ-կէչիտա շէհիտլէրինտէն	Բինէ-դն Մ. Սէֆէրեան	75
Տէօնկէլէ	Տ-ճ-պ Փահանայ Տէր Պօղոսեան	75
Իսլահիյէ		76

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ
ՓԻՆՃԱՆՃԻԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ

ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ ՏԻՆԻՑԷ,

'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER,** American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՅՈՒՆՎԱՐ 22, 1910. Ն՝ 4

ՃԻՀԱՆԸՆ ՆՐՍՓՐՆԱ ՀԱՓԻՄ ԻՓԻ ԽԱՆԷՏԱՆ

(Մէլան ոալա ոէղրո, ոյոէ է-ղէբէնոե) փրէննա էտուըրա, ինկիլիթերրա Գրալիչասը, փրէննսէա Մէյրի, փրէննսէա վիդթօրիա, Րուսիա կրան սիուչէսի Օլկա, Րուսիա կրան տիուչէսլէրինաէն Թաթիանա։

(Մանոալէոոո) փրէննսէա սը կալ, Զար, ինկիլիթերրա Գրալը, Զարիցա, փրէննա սը կալ, Րուսիա կրան տիուչէսլէրինաէն Մարի։

(եէրոե ընո-րանըը) Զարևիչ, կրան տիուչէս Ընաաթասիա։

﴿ اوەداپار هفتەلق غزتە — درسعادتده بابل هاوسده — مدير مسئول ـ صمويل ق. هاروتيونيان ﴾

ԳԻՐՔ՝ԻՆ
Սէհէվկի՛ 40 Ղրշ.
Ամէրիկա Հինդ 2 Տօլ.
Ինկլիթէրրա ,, 8 Շիլին
Մէմ. սահրէ ,, 10 Ֆրնգ.
Եւրէն Նուսխէսի 40 փր.
Ի՛նձ-ոթ գըյմէթլէրի մի՛թէսիլ

ԱՒԵՏԱԲԵՐ
ԵՐՄԷՆԻՃԷ
ՎԷ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՖՈՒՔԸ ԻԼԷ ԹԻՒՐՔՃԷ
ՀԱՖԹԱԼԸՔ ՂԱԶԷԹԱ
Մի՛ւ՛էլլիմլէր Հ. Մ. Ալէն
Հ. Ս. Պարնըմ
Յ. Գ. Գրիգորեան
Մ. Մինճասեան
Պա՛պլը Հասուս ,
Տէր ի Սա՛տաէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER
A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S BARNUM
H. K. KRIKORIAN
M. MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10
Single Copy 40 Paras
Advertising rates on application

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ
1910
21 բեմ՛էբէ հավէ

Մուֆասալը $3\frac{1}{2}$ *ղուրուշ, մուխթասարը* 60 *փարա տըր։ Հասըլաթը Շարգ էյթամխանէսինէ թախսիս օլունմըշ տըր։ Պու բուզնամէ* 352 *սահիֆէտէն 'իպարէթ օլուպ, հէր ճինսէն վէ սինֆատէն վէ սընֆտան օլանլարա վէ հէր հալ ու քէյֆիյէթէ միւնասիպ վէ միւֆիտ ատր։ Բուզնամէյէ միւթէ՛ալլըգ մա՛լիւմաթտան մա՛տա այրըճա գըսմլարը հա՛վի տիր, վէ 1. 'Իլմի ախլագա, 2. Ֆամիլիալարա, 3. Սիւ՛ալնամէյէ, 4. Սըհհէթէ, 5. Գաւրնլարա տա՛իր մէս՛էլէլէրէ, 6. Հէքիմլիյէ, 7. Զրա՛աթա, 8. Թարիխէ, 9. Ֆէնոէ, 10. Սէնաե՛է, 11. Ֆիթապէթէ, 12. Թէրճէմէ ի ահվալա, 13. Միւթէնէվվի՛ա, 14. Էթմա՛իճէ տա՛իր մա՛լիւմաթ պուլունտուղը կիպի, միւքեաֆաթը* 6 *մէս՛էլէլէր վէ ի'լանլար տախի մէվճուտ տըր։ Անճաղ պիզիմ նիզամը ապօնէլիլիմիզէ քեաֆի օլաճաղ մըղտարտա թա՛ղ' էիլմիչ օլտըղընտան, թիւքէնմէգճէն միւթէրիլէրին սաթըն ալմազա միւսաբա՛աթ էյլէմէլէրի թալէպ օլունուր։*

ԹԱՐԻԽ Ի 'ԱՍՐԸՄՂՋԱՆ ՄԻԼԼԻ ՊԻՐ ՍԱՀԻՓԷ
Մ՛ուհարրիրի
ՅԱԿՈԲ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

Ախիրէն վէֆաթ էթմիչ օլան Վահան Վ. Տէր-Մինասեանըն թէրճէմէ ի հալինի վէ տէվր ի չէպապէթինաէքի ահվալ իւէ տէվր ի իսթիպատատաքի հարէքէթ ը խուսուսիյէսինի նաթըդ թէթէպիւ'աթ տըր։ Ցիյ՛աթը 5) *փարա տըր։ Մէրքէզի ֆիրուխթը Պապը 'Ալի ճատէսինտէ Պիւլպիւլեան Լեւոն էֆէնտինին իտարէխանէսինտէ ատր։*

Պ՛ոլ Լէօնարդէլէն էքճաղ։ Լեցտի իզագիլ (Իսթ. Լինն) նամ մա՛րուֆ ճալիպ ի տիդգաթ բօման։ (428 սահիֆէ։) Մի՛ւ՛էլիֆի Միսիս Հէնրի Ուուտ, միւթէրճիմի Տօգ. Ա. Նագդալեան։ Ցիյ. 12 ղրշ.։ Թալբատան սըփարըշ կէօնտէրէնլէր Տէրիսա՛տաէթտէ միւթէրճիմէ միւրաճա՛աթ էտէպիլիրլէր։

ԹԻՒՃԱՐԻՑԷ
1910 Յնվ. 2/15

Պո՛ղդայ օգդա	վրյ.
Անատօլու սէրթ	53-54
» Բ.	$51\frac{1}{2}$-52
Ո՛ռ չուվալ	ղրշ.
Գըրմա պիրինճի	94-98
Վարնա	92-96
Մարսիլիա	88-98
Ազխ օգդա	փր.
Անատօլու Ալա	–
« Ա.	–
Թումնա քիլէ	$16\frac{1}{4}$-$16\frac{1}{2}$
Ֆասո-լէ 100 օգդա	
Սէլանիք	230-235
Թրապիզօն	190-195
Նէռ-ռ օգդա	վր.
Պալըքէսիր	65
Պիղա	77-78
Սուրիա	65-66
Սասամ օգդա	վր
Մէրսին	112.

Լիրա 100 ղրշ.ուան

Շե՛էր գանթար	ղրշ.
Թրիէսթէ	108
Բուս	–
Գ՛ուվէ 100 օգ.	$6\text{-}7\frac{1}{5}$ լր.
Փէրնճ չուվալը	ղրշ.
Մըսըր	88-93
Բանկօն	108
Ճաւհօն	140-155
Բիլօն	գր. $48\frac{1}{2}$
Կաշ չիֆթ թէնէ.	ղ.
Բուս, փիաստըզլիչին	28
Թէֆթէ+ օգդա	ղրշ.
Լէնգաբէ, Եօղ.	$17\frac{1}{2}$-18
Նէ՛ռ օգդա	ղրշ.
Անատօ. դըրիմա	$7\frac{1}{4}$-$7\frac{1}{2}$
Փամֆ. Հալէպ օգ.	$8\frac{1}{4}$
Սատնա	8-$8\frac{1}{4}$
Ա.ֆխն օգդա	ղրշ.
Դարահիսար	
Մալաթեա	